

IV. Sądownictwo

A. Przegląd Orzecznictwa

ORZECZNICTWO KARNE SĄDU NAJWYŻSZEGO (B. ZABÓR ROSYJSKI)

Kodeks karny 1903 r.

Art. 1 a k. k. Przy wymiarze kary według wielokrotności uszczuplonego podatku, daniny i t. p. suma kar pieniężnych (grzywien), wymierzanych poszczególnym uczestnikom przestępstwa, może przekraczać granicę najwyższej ustawowej wielokrotności ukróconego podatku, daniny i t. p.; w szczególności każdy z uczestników może być skazany na karę według owej wielokrotności, niezależnie od takich kar, wymierzanych innym uczestnikom. (Uchwała Całej Izby Karnej. 16. 5. 31. — II. Pr. 20/31).

Art. 41 k. k. Przepis art. 41 k. k. głosi, że czyn spełniony przez nieletniego od 10 do 17 lat bez zrozumienia nie może być poczytany za winę, artykuły zaś 600 i 611 k. p. k. nakazują sądom w tym wypadku, zależnie od stadjum w jakim znajduje się sprawa, bądź umorzyć wszczęte postępowanie karne, bądź uniewinnić takiego oskarżonego. Ustalenie zatem, że nieletni działał ze zrozumieniem, stanowi *conditio sine qua non* dla wydania wyroku skazującego, to też sądy są obowiązane, niezależnie od wniosków stron, rozstrzygnąć kwestję zrozumienia nieletniego przestępcy.

W danym wypadku sąd apelacyjny tem bardziej powinien był to uczynić, że na wniosek strony sam ustalił kategorycznie, iż oskarżony nie miał lat 17-tu, a zatem konieczność rozstrzygnięcia, czy działał ze zrozumieniem, nie ulegała żadnej wątpliwości. (13. VI. 31 — 1 K. 560/30).

Art. 440 k. k. Sąd Najwyższy w powiększonym składzie (7 sędziów) uchwalił następującą zasadę prawną:

Zgoda osoby trzeciej na podpisanie przez sprawcę dokumentu jej nazwiskiem nie usuwa karalności z art. 440 k. k.

Dokument wogóle, a prywatny dokument w szczególności, jako dowód prawa i t. p., wtedy uznany winien być za prawdziwy (t. j. ani podrobiony, ani przerobiony), kiedy stworzony został bądź przez

tę osobę, która się w nim, jako wystawca, oznaczyła, bądź inną osobę, która zgodnie z wolą wystawcy działała, już to w charakterze narzędzia, już to w charakterze ustawowego czy też umownego przedstawiciela, pełnomocnika, czy zastępcy. Autentyczność (prawdziwość) dokumentu zależy od materialnego związku wystawcy z dokumentem, związku bądź bezpośredniego, bądź przy pośrednictwie pełnomocnika. Taki związek materialny znajduje wyraz w podpisie.

Nietykalność, szczerłość i autentyczność dokumentów, jako dowodów praw i stosunków prawnych, jest przedmiotem ochrony, sankcjonowanej przez kodeks karny w postaci przepisów o fałszu. Decydującym czynnikiem jest podrobienie lub przerobienie dowodowej mocy dokumentu, t. j. jego autentyczności, prawdziwości, a co zatem idzie, materialnego, normalnego i legalnego związku tego dokumentu i jego treści z sobą, która na tym dokumencie, jako wystawca, jest podpisana.

Interes bezpieczeństwa obrotu i kształtowanie się stosunków prawnych wymaga rękoma, że podpis wystawcy dokumentu, który jest dowodem tych praw, od niego właśnie pochodzi. Interes ten przerasta w niedającym się określić stopniu interes osób poszczególnych i dlatego zgoda na brak związku między wystawcą a jego podpisem, t. z. zgoda na nieautentyczność dokumentu, a tem samem niepewność dowodu, nie może mieć żadnego znaczenia dla usunięcia odpowiedzialności karnej.

Z konstrukcji fałszu jako przestępstwa, skierowanego przeciwko nietykalności dowodów praw i stosunków prawnych, wynika, iż dla bytu tego czynu występnego wystarczy sama możliwość szkody, połączonej z wprowadzeniem w obieg prawny nieautentycznego dowodu, i okoliczność, czy szkoda istotnie nastąpiła, jest dla karalności fałszu obojętna. Z konstrukcji fałszu wynika następnie, że nie istnieje dostateczna podstawa prawna do rozróżniania poszczególnych kategorii dokumentów, np. wyodrębnienie weksli, czeków i t. p.

Powyższa rygorystyczna, ale w wymogach życia i normalnego uczciwego obrotu tkwiąca wykładnia zmierza ku ujęciu fałszu jako przestępstwa wybitnie formalnego; sankcja w przepisach o fałszu ustanowiona broni czystości i autentyczności funkcji dowodowej dokumentu niezależnie od jego charakteru, znaczenia i treści. Jeżeli usunięte są wątpliwości, że chodzi o dokument, a więc o ochronę czegoś, co ma znaczenie dowodowe, jeżeli autentyczność takiego dokumentu przez podrobienie lub przerobienie została podważona i zamiar użycia ujawniony — to formalny charakter przestępstwa wymaga stosowania sankcji karnej z całą konsekwencją, nie dopuszczając żadnego kompromisu, czy to w postaci zgody osoby pod-

pisanej, czy w formie wykazania, iż dokument w konkretnym wypadku nie spowodował uszczerbku osobom zainteresowanym. (18. IV. 1931. II 1 K. 4/31).

Art. 522 k. k. Niezbędnym warunkiem bytu zbrodni zgwałcenia w ścisłym tego słowa znaczeniu, mającej miejsce wówczas, gdy gwałcieciel działa za pomocą gwałtu fizycznego, skierowanego bezpośrednio na osobę kobiety w celu przełamania jej oporu przed obcowaniem płciowym, jest opór kobiety, który powinien być rzeczywisty i trwały.

Inaczej kwestja ta przedstawia się, gdy w grę wchodzi przymus psychiczny w postaci groźby karalnej. Groźba taka może nie tylko zmniejszyć intensywność oporu, lecz nawet zmusić do zaniechania wszelkiego oporu.

W danej sprawie, ustaliwszy, że oskarżony działał nie drogą przemocy fizycznej lecz groźby, sąd nie miał potrzeby ustalać oporu ze strony pokrzywdzonej, ani jego intensywności, natomiast obowiązany być ustalić, że groźba ta budziła w pokrzywdzonej obawę urzeczywistnienia, groźba bowiem, nie budząca takiej obawy nie jest groźbą w rozumieniu art. 522 k. k. i pod przepis ten nie podpada. (18. IV. 31 — 1 K. 536/31).

Kodeks postępowania karnego.

Art. 3 k. p. k. Przyczyny umorzenia procesu, o których przykładowo tylko („... lub innej okoliczności wyłączającej ściganie”) traktuje art. 3 k. p. k., dotyczą wypadków formalnej niedopuszczalności procesu, dotyczą t. zw. przesłanek procesu jako takiego, dopuszczalności ścigania w znaczeniu ściśle procesowym, istnienia lub nieistnienia skargi karnej. T. zw. dodatkowe przesłanki procesu (skargi), które istnieć muszą, aby toczyć się mógł proces karny (podsądność sądom krajowym i powszechnym, istnienie stron procesowych, oraz skargi, wniosku, upoważnienia lub zarządzenia uprawnionej osoby lub władzy), jak również t. zw. ujemne przesłanki procesu (skargi), które nie mogą istnieć (przeszkody procesowe), jeżeli proces ma się toczyć prawidłowo (immunitet procesowy, abolicja, przedawnienie ścigania lub wyrokowania, res iudicata, lis pendens, śmierć strony procesowej przy braku wstąpienia do procesu uprawnionych do tego członków rodziny) są przesłankami ścigania, a jeżeli w związku z ich istnieniem lub nieistnieniem proces jest niedopuszczalny, nastąpić musi orzeczenie natury formalnej (umorzenie), kończąc proces wogóle, przyczem nie wolno wdawać się w kwestję winy lub niewinności oskarżonego. O tem bowiem orzekać można tylko w prawnie dopuszczalnym procesie. (Orzec. Calej Izby Karnej. 16. V. 31 — II. Pr. 60/31).

Art. 10 k. p. k. Wobec przyjętej przez k. p. k. zasady, że sędziowie orzekają na mocy przekonania, opartego na swobodnej ocenie dowodów, (art. 10), domniemania nie tylko są dopuszczalne w wyrokach sądowych, ale niekiedy, szczególnie przy poszlakach pośrednich, są wręcz niezbędne dla wzajemnego spojenia poszczególnych ogniw materiału dowodowego w jeden wspólny łańcuch ustalonych faktów. Koniecznym tylko jest, żeby domniemania nie były dowolne i oderwane od faktycznych okoliczności sprawy, lecz logicznie wysnute z tych okoliczności. Takie domniemania, będące właściwie wnioskami, wysnutymi przez sąd wyrokujący z rozważania i oceny faktów, najzupełniej mieszczą się w zakresłonych przez prawo granicach wyrokowania. (19. V. 31 — 1 K. 421/31).

§ 2, *art. 15 k. p. k.* stanowiąc, że sąd grodzki nie przestaje być właściwym, choćby ze względu na powrót do przestępstwa groziła kara wyższa, niż określona w § 1 tegoż artykułu, włożył na sąd obowiązek stosowania za te przestępstwa ustawowego, przepisanego za nie wymiaru kary, z czym wiąże się prawo do wymierzenia dłuższego od lat dwóch pozbawienia wolności, wysokość bowiem kary za dane przestępstwo określana ma być li tylko i ściśle na zasadach, wskazanych w ustawie materialnej i nie może być uzależniona od tego, czy w myśl ustawy procesowej ma ją wymierzać sąd wyższego czy niższego rzędu. (25. II. 1931 — 2 K. 105/31).

Art. 39, § 1 p. g. k. p. k. Od wyrokowania w instancji odwoławczej nie jest wyłączony sędzia, który w niższej instancji w tej samej sprawie prowadził rozprawę, jednakże, po częściowem przeprowadzeniu dowodów, rozprawę odroczył i w wydaniu wyroku już nie uczestniczył. (Uchwała Całej Izby Karnej z 1. V. 1931 — II. Pr. 57/31).

Art. 42 k. p. k. Postanowienie sędziego powiatowego, oddalające wniosek strony o jego wyłączenie, aczkolwiek w myśl art. 41, 42 i 13 k. p. k. z mocy prawa nieważne, nie może skutkować unieważnienia wyroku I instancji przez sąd odwoławczy, ani rozpoznawania tej kwestji z urzędu poza granicami apelacji, skoro samo rozpoznawanie sprawy i wydanie wyroku nie uchybiało przepisom o rzeczowej własności sądu i uchybienia art. 13 k. p. k. nie stanowiło, a wniosek o wyłączenie sędziego oparty był na braku zaufania do bezstronności sędziego (art. 42 k. p. k.), albowiem ta kategoria wyłączeń, niezależna od przyczyn, wymienionych w art. 39 k. p. k., postanowieniami p. „C” art. 485 i 503 k. p. k. objęta nie została. (25. II. 31 — 1 K. 1521/30).

Art. 56 k. p. k. Art. 56 k. p. k. ma na myśli działanie organów w nim wymienionych jedynie przed sądem grodzkim. (Uchwała Całej Izby Karnej z 1. V. 31 — II. Pr. 56/31).

Art. 56, § 2 k. p. k. Magistrat m. Warszawy, jako władza przemysłowa I instancji, obarczona obowiązkami, wypływającymi z art. 131 prawa przemysłowego, uprawniony jest do wnoszenia i popierania przed sądami grodzkimi oskarżenia w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom prawa przemysłowego, albowiem odnośne uprawnienia władz państwowych i samorządowych, oparte na przepisach dotychczasowych, zachowały moc i po dniu 1 lipca 1929 r. (art. 10 przep. wpraw. k. p. k. i § 1 rozp. Min. Sprawiedliwości z 28. VI., poz. 395). (11. II. 31 — 1 K. 1562/30).

Art. 60 k. p. k. Uprawnionym oskarżycielem w sprawie niniejszej była Elżbieta W., gdyż przez czyn oskarżonego jej dobro prawne — nietykalność cielesna — zostało bezpośrednio naruszone (§ 2, art. 60 k. p. k.). To też tylko Elżbieta W. była bezpośrednio pokrzywdzona i ona tylko mogła wytoczyć skargę przeciwko oskarżonemu (ob. orzec. Całej Izby Karnej z 14. II. Nr. Zb. 72/31). Tymczasem oskarżenie zostało wniesione nie przez bezpośrednio pokrzywdzoną, lecz przez jej męża. Ponieważ małżonkowi prawo skargi służy jedynie w razie śmierci pokrzywdzonego (art. 65 k. p. k.), żona zaś jego żyje, Konrad W. nie miał więc uprawnień do ścigania oskarżonego w drodze skargi prywatnej. Kwestja uprawnionego oskarżyciela (§ 1, art. 2 k. p. k.) jest kwestją procesową, łączącą się z samą dopuszczalnością ścigania (procesu). Zagadnienie uprawnionego oskarżyciela należy w systemie polskiego prawa procesowego do dziedziny tak zwanych przesłanek procesu (dodatnich), od istnienia bowiem w sprawie uprawnionego oskarżyciela zależny jest sam byt procesu. W żadnej instancji proces skargowy nie może się toczyć, jeśli brak uprawnionego oskarżyciela.

Niedopuszczalność ścigania z powodu braku dodatniej przesłanki procesowej — uprawnionego oskarżyciela, może być badana i uwzględniona z urzędu w każdej instancji, nie wyłączając i kasacyjnej (p. b. art. 499 k. p. k.).

To też w sprawie niniejszej nie można wdawać się w rozpatrywanie zarzutu kasacji, lecz cały proces, jako wszczęty przez nieuprawnionego oskarżyciela, należy w myśl p. b. art. 499 k. p. k. i art. 518 k. p. k. umorzyć, po uchyleniu zaskarżonego wyroku.

Umorzenie niniejszego postępowania nie stoi na przeszkodzie wytoczeniu oskarżenia przez uprawnionego oskarżyciela. (18. VI. 31 — 1 K. 518/31).

Art. 60 i 2 k. p. k. Okoliczność, iż w przypadku zameldowania przez pokrzywdzoną policji o przestępstwie ściganem z oskarżenia prywatnego policja nie ograniczyła się do skierowania skargi pokrzywdzonej do sądu, lecz nadto przesłała do sądu pozbawiony wszelkiego proceduralnego znaczenia akt oskarżenia, jest dla

wszczęcia i rozpoznania danej sprawy obojętna, i winna być ona przeto wszczęta i rozpoznana, jako sprawa z prywatnego oskarżenia. (29. I. 31 — 2 K. 1521/30).

Art. 2 i 60 k. p. k. W przypadku, gdy sąd grodzki po wszczęciu sprawy z oskarżenia prywatnego naskutek zameldowania złożonego przez pokrzywdzoną policji, zakwalifikował czyn zarzucony oskarżonemu prawidłowo z art. 469 k. k. a nie z art. 470 k. k., który to artykuł wskazała policja, kierując zameldowanie do sądu, — to nie dopuścił się obrazy art. 2 i 60 k. p. k., kwalifikacja bowiem prawna zarzuconego i przypisanego oskarżonemu czynu należy do sądu, nie będącego związanym kwalifikacją policji. (29. I. 31 — 2 K. 1521/30).

Art. 70, 250, 280 k. p. k. Oskarżyciel posiłkowy, w sprawach sądzonych przez sądy grodzkie, może połączyć swój akt oskarżenia z zawiadomieniem oskarżyciela publicznego o przestępstwie. (Uchw. Całej Izby Karnej z 1. V. 31 — II Pr. 58/31).

Art. 74 k. p. k. Pojęcie straty materialnej w rozumieniu art. 74 k. p. k., mieści w sobie wszelki uszczerbek w uprawnieniach majątkowych, wyrządzony czynem przestępnym. (9. XIII. 1930 — 2 K. 1247/30).

Art. 79—81 k. p. k., art. 101—118 k. p. k. 1. Prawa i obowiązki oskarżonego i świadka według k. p. k. tak zasadniczo różnią się między sobą, że połączenie w tej samej sprawie przed zapadnięciem prawomocnego wyroku roli oskarżonego i świadka w jednej osobie jest zupełnie niemożliwe.

2. Odmienne stanowiska oskarżonego i świadka pozostają te same bez względu na to, czy sprawa tychże osób, jako współoskarżonych, ulegałaby łącznemu rozpoznaniu w tym samym sądzie, czy też byłaby rozstrzygana z osobna w różnych sądach i w różnym czasie. (17. III. 31 — 1 K. 125/31).

Art. 96 k. p. k. Sąd Najwyższy w powiększonym składzie (7 sędziów) uchwalił następującą zasadę prawną:

Podpisanie kasacji przez obrońcę (art. 86 k. p. k.) w rozumieniu § 1 art. 489 k. p. k. musi nastąpić na mocy upoważnienia do tej czynności; upoważnienie może być udzielone w jakikolwiek sposób, natomiast powinno być sądowi wykazane w formie, przewidzianej w art. 96 k. p. k. Pełnomocnictwo może być przedstawione sądowi dodatkowo i po upływie terminu do wyводу kasacji.

Motywy tego orzeczenia są następujące:

Pomagać stronie w procesie może nie każdy, kto zechce, lecz tylko ten, kogo powoła do tego bądź strona sama, bądź uprawniona osoba lub władza (art. 84, 85, 89, 90 k. p. k.). Dlatego przyjąć należy, że podpis obrońcy pod kasacją jest czynnością procesową, którą przedsięwziąć można jedynie na zasadzie upoważnienia. Nadmie-

nić wreszcie należy, że obrońca może być upoważniony nie tylko do prowadzenia sprawy, lecz i do poszczególnej czynności procesowej, a więc może być upoważniony jedynie do podpisania (sporządzenia) wyводу kasacji, inne bowiem stanowisko pociągałoby za sobą ten skutek, że dla całego postępowania kasacyjnego należałoby przyjąć zawsze obronę obowiązkową, co stałoby w oczywistej sprzeczności z art. 87, 88, 90 k. p. k.

Co do formy zewnętrznej upoważnienia do podpisania (sporządzenia) kasacji zaznaczyć należy, że jeśli art. 96 k. p. k. posługuje się wyrazami „udzielać pełnomocnictwa”, to z tego jeszcze nie wynika, by zaniechanie formy, przewidzianej w art. 96 k. p. k., miało podobny skutek, jak zaniechanie formy przy pewnych aktach prawa cywilnego, dla których prawo żąda określonej formy (np. aktu notarialnego przy transakcjach, dotyczących nieruchomości, dla przyrzeczenia darowizny i t. p.). Można bowiem z większą dozą słuszności rozumieć pod słowem „udzielenie pełnomocnictwa” nie powołanie do życia samego aktu prawnego, lecz tylko ucieleśnienie w pewnej formie aktu, który istnieć może w jakiegokolwiek bądź formie, nie wyłączając „facta concludentia”. „Udzielenie pełnomocnictwa” oznaczałoby zatem tylko udzielenie dowodu stwierdzającego istnienie upoważnienia. Dowodem takim jest dokument pisemny, lub ustne oświadczenie wobec sądu, lecz zarówno ów dokument, jak i oświadczenie, nie posiadają jednak mocy konstytucyjnej, lecz jedynie moc dowodową.

Art. 96 k. p. k. ma zatem na myśli jedynie wykazanie sądowi istnienia materialnego upoważnienia, które to wykazanie dokonywa się bądź drogą przedstawienia pełnomocnictwa pisemnego, bądź drogą ustnego oświadczenia wobec sądu.

Art. 96 k. p. k. określa jedynie, jaki dowód uznać należy za wystarczający dla wykazania, że działa upoważniony obrońca lub pełnomocnik. Z tego wynika, że uciążliwszych form legitymacji (np. zaświadczenia podpisu przez notariusza i t. p.) żądać nie wolno. Poza uproszczeniem dowodu, rzeczony przepis nic nie normuje, a więc wcale nie dotyczy materialnej strony powstania, zmiany lub zgaśnięcia upoważnienia.

Aczkolwiek należy żądać legitymacji, przewidzianej w art. 96 k. p. k. przed dopuszczeniem do przedsięwzięcia czynności procesowej, to jednak w wypadku, gdy obrońca lub pełnomocnik już czynność procesową przedsięwzięli, np. założyli apelację lub kasację, należy, oddzielając dowód upoważnienia od kwestji samego upoważnienia, przyjąć, że pełnomocnictwo może być przedstawione sądowi dodatkowo i po upływie terminu do założenia danego środka odwoławczego, albowiem chodzi o to, czy środek odwoławczy zało-

zył uprawniony do tego obrońca lub pełnomocnik, nie zaś o to, kiedy dostarczono sądowi dowód tego uprawnienia w formie określonej w art. 96 k. p. k. (1. IV. 31 — 2 K. 112/31).

Art. 98 k. p. k. Sąd w razie potrzeby zbadania świadków powinien ich wezwać, a nie zezwalać oskarżonemu na sprowadzenie tych świadków na własny koszt, gdyż k. p. k. tego sposobu wezwania świadków przez oskarżonego nie zna. (10. III. 31 — i K. 38/31).

Art. 113 § 3 k. p. k. Zaniedbanie przez sąd przepisu § 3 art. 113 k. p. k. nie należy do kategorii uchybień, które powodują bezwzględne uchylenie wyroku (art. 497 k. p. k.), wobec czego zarzutowi obrazu przez sąd § 3 art. 113 k. p. k. powinno zawsze towarzyszyć uzasadnienie, w czym strona dopatruje się w danym wypadku obrazu jej praw (§ 1, art. 496 k. p. k.) i dlaczego dane uchybienie mogło mieć wpływ na treść wyroku (art. 498 k. p. k.). (11. IX. 30 — 1 K. 614/30).

Art. 203. k. p. k. Art. 203 k. p. k. w §§ 1 i 2 ma na myśli trzy alternatywy:

- a) doręczenie dorosłemu domownikowi;
- b) sąsiadowi lub dozorczy domu;
- c) pozostawienie pisma w urzędzie gminnym na wypadek, gdy nie znajdzie się nikt, ktoby pismo chciał przyjąć.

Jeżeli zatem § 3 art. 203 k. p. k. mówi o „obu powyższych wypadkach”, to logicznie przyjąć należy, że przybicie na drzwiach dotyczy jedynie owych wypadków, gdy mieszkanie było zamknięte i zachodzi konieczność zawiadomienia adresata o tem, gdzie pismo dlań przeznaczone złożono. Ten stan rzeczy nie zachodzi wówczas, gdy pismo oddano domownikowi, a więc osobie, której opiekę nad mieszkaniem adresat powierzył. Odmienny stan rzeczy byłby nielogiczny, zatem przyjąć należy, że wykładnia logiczna przemawia za tem, co wypływa z gramatycznej wykładni ustawy. K. P. K. kroczy zatem drogą analogiczną, jaką obrały art. 151 i 153 k. p. c., a pewna niejasność ujęcia § 3 art. 203 k. p. k. nie powinna prowadzić do wykładni, żądając przybicia zawiadomienia na drzwiach adresata także wówczas, gdy pismo oddano domownikowi. (20. V. 31 — II 2 K. 499/31).

Sekretarz adwokata jest jego „domownikiem” w znaczeniu art. 203 k. p. k. W przeciwieństwie do niektórych innych ustaw procesowych (porówn. np. 181 proc. cyw. Ziem. Zachod. i § 102 proc. cyw. b. zabor. austr.), pozwalających uskutecznić doręczenie zastępczego do rąk „domownika, należącego do rodziny”, K. P. K. mówi ogólnie o „dorosłym domowniku”, a więc o osobie, która ze względu na pozbawione dorywczości przebywanie w mieszkaniu adresata, z mocy wyraźnego lub przynajmniej dorozumianego zle-

cenia, sprawuje dozór (wspólny dozór) nad lokalem, w którym należałoby skutecznie doręczenie adresatowi, chociażby owa osoba do rodziny nie należała. Kancelarja adwokacka, chociażby była zupełnie oddzielna od prywatnego mieszkania adwokata, stanowi lokal, w którym sekretarz adwokacki przebywa w charakterze „domownika” w sensie art. 203 k. p. k., kancelarja bowiem jest terenem prywatnym, służącym do wykonywania zawodu adwokackiego i w tem znaczeniu jest także „domem” adwokata. (20. V. 31 — II. 2 K. 499/31).

Art. 223 k. p. k. Wszelkie zapowiedzenie środka odwoławczego może być dokonane tylko po wydaniu orzeczenia, a nie przed ewentualnem zapadnięciem jego, i żądanie strony w podaniu złożonem od sądu przesłania odpisu wyroku na wypadek zapadnięcia wyroku na jej niekorzyść, nie można uważać za zapowiedzenie środka odwoławczego w rozumieniu art. 223 k. p. k. (31. I. 1931 — 1 K. 1457/30).

Art. 234 k. p. k. Zeznania i oświadczenia osoby przesłuchiwanej wciąga się do protokołu z możliwą dokładnością i ujęcie protokołu zeznań w tej formie, że świadek zeznał to samo co w śledztwie, z powołaniem nawet karty odnośnego przesłuchania, nie odpowiada wymogom art. 234 k. p. k. Uchybienie to jednak ma tylko charakter redakcyjny i przedstawia się jako wadliwość protokołu, mogącego skutkować uchyleniem wyroku tylko w przypadku wykazania, że uchybienie to mogło mieć wpływ na treść wyroku. (12. III. 31 — 2 K. 86/31).

Art. 234 k. p. k. Art. 234 k. p. k. żąda wciągnięcia do protokołu zeznań „z możliwą” dokładnością, lecz nie nakazuje opisywania zachowania się zeznającego, oddziaływania nań otoczenia i t. p. Mimo to bezpośrednio wrażenie uprawnia do oceny wiarygodności świadka, w myśl art. 10 i 358 k. p. k., i przekonanie sądu w tym względzie nie ulega kontroli kasacyjnej (por. Zb. Orz. Og. Zgr. S. N. 1925 Nr. 20 pkt. IV. na stronie 91 oraz Orz. S. N. z 30. X. 1930 Nr. II 1 K. 825/30). 18. II. 31 — 1 K. 36/31).

Art. 239 k. p. k. w związku z art. 488 k. p. k. Niezgodność protokołu rozprawy sądowej z istotnym jej przebiegiem może być podstawą żądania, aby protokół został odpowiednio sprostowany w trybie art. 239 k. p. k., a nie zaś podstawą do zarzutu kasacyjnego, ponieważ ten może być wymierzony jedynie przeciw wyrokowi (art. 488 k. p. k.). (11. IX. 30 — II. 1 K. 614/30).

Art. 239 i 468 k. p. k. Sąd w myśl art. 239 k. p. k. nie ma prawa zmieniać w protokóle rozprawy zarówno pozytywne jak i negatywne w nim ustaleń po przesłaniu do wyższej instancji, gdyż w przeciwnym razie sąd wyższej instancji nigdy nie miałby pewności co do podstawy faktycznej dla swych orzeczeń i musiałby bezustannie je zmieniać.

Skoro więc strona nie żądała we właściwym czasie sprostowania protokołu i skoro Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 468 k. p. k. na podstawie ustalonego braku w aktach zapowiedzenia kasacji, kasację pozostawił bez rozpoznania, to później, wbrew przepisowi art. 239 k. p. k., dokonane przez sąd sprostowanie protokołu nie może skutkować uchylecia poprzedniego postanowienia Sądu Najwyższego. (4. III. 31 — 2 K. 125/31).

Art. 253 k. p. k. W myśl art. 446 i 253 k. p. k. o terminie badania świadka sąd zawiadamia w miarę możliwości strony. Zastrzeżenie „w miarę możliwości” bynajmniej nie oznacza, że zawiadomienie strony o terminie dokonania pewnej czynności zależy od swobodnego uznania sędziego. Przeciwnie, z ducha tego przepisu wynika, że zawiadomienie można zaniechać tylko wówczas, gdyby spowodowało ono szkodliwą dla dokonywanej czynności zwłokę lub ze względu na okoliczności konkretnej czynności było dla wymiaru sprawiedliwości szkodliwe. (8. V. 31 — 2. K. 391/31).

Art. 295 i nast. k. p. k. Wniosek zgłoszony przez stronę przebadania świadków nie na stwierdzenie określonych okoliczności, lecz „celem uzupełnienia szczegółów zajścia”, nie stanowi konkretnego wniosku dowodowego w rozumieniu art. 295 i nast. k. p. k. (3. III. 31 — 2 K. 70/31).

Art. 347 i § 2 art. 445 k. p. k. Kodeks postępowania karnego odróżnia dwa odrębne pojęcia: „przerwa” i „odroczenie” rozprawy (art. 345—348 k. p. k.). Przerwa rozprawy może trwać maksymalnie w sądach ogólnych 14 dni (§ 2 art. 346 kpk), w sądach grodzkich dni 30 (§ 2 art. 445 k. p. k.) i jeśli nie przekracza tych okresów, rozprawa może być prowadzona w dalszym ciągu. Przekroczenie powyższych terminów nihiluje przerwę i przepadza ją w odroczenie, które na mocy § 2 art. 348 k. p. k. skutkuje prowadzenie rozprawy w nowym terminie od początku.

Pozatem na mocy kategorycznego przepisu p. b § 2 art. 347 k. p. k. przerwa zmienia się w odroczenie, gdy skład sądu uległ w międzyczasie zmianie. I wówczas „należy”, według słów ustawy, a zatem konieczne jest przeprowadzenie rozprawy od początku. Przekroczenie 14-o względnie 30-dniowego terminu osłabia tylko bezpośrednio wrażeń składu sądującego, odniesionych na rozprawie, może przeto w pewnych warunkach, w szczególności przy wyraźnej zgodzie lub na wniosek stron (art. 506 k. p. k.), nie powodować prowadzenia rozprawy od początku, natomiast zmiana składu sądującego stwarza bezwzględna konieczność prowadzenia rozprawy od początku. Nakazuje to kategorycznie p. b § 2 art. 347 k. p. k., nadając powyższemu przepisowi charakter normy prawa publicznego, znajdującej się poza dyspozycją zarówno stron jak sądu.

Powyższy bezwzględny nakaz ustawy jest najzupełniej celowy i zrozumiały, stoi bowiem na straży podstawowych zasad, na których opiera się k. p. k. — zasady bezpośredniości i ustności. Bez prowadzenia sprawy od początku w razie zmiany sędziego, proces karny przestałby być procesem kontradyktoryjnym, zbudowanym na ustności i bezpośredniości i przerodziłby się w postępowanie wyłącznie papierowe, odsuwając sędziego od zetknięcia się z dowodami i uniemożliwiające w ten sposób właściwą ich ocenę.

To też przepisem p. b § 2 art. 347 k. p. k., który jest normą prawa publicznego, wydaną nie w imię interesu stron, lecz dla dobra ogólnego, dla należytego wymiaru sprawiedliwości, ani strony, ani sąd dysponować nie mogą i dlatego zrzeczenie się w danej sprawie ze strony oskarżyciela i oskarżonego prowadzenia sprawy od początku jest z mocy prawa nieważne i żadne, a tem samem obraży p. b § 2 art. 347 k. p. k. sanować nie może. (8. V. 31 — 2 K. 391/31).

Art. 368 k. p. k. Brak cech przestępstwa nie może uzasadniać wydania na rozprawie orzeczenia umarzającego postępowanie; w szczególności w razie braku podmiotowych cech przestępstwa (np. stwierdzenie niepoczytalności w chwili czynu) należy wydać wyrok uniewinniający. (Uchwała Całej Izby Karnej S. N. z 16. V. 31 — II Pr. 61/31).

§ 1 art. 376 k. p. k. Pomimo że przepis § 1 art. 376 k. p. k. stanowi obowiązek sądu do sporządzenia uzasadnienia dopiero w wypadku zapowiedzenia środka odwoławczego, to jednak z tego nie wynika, aby sąd nie miał prawa sporządzić uzasadnienia wyroku przed zapowiedzeniem odwołania. (24. III. 31 — 1 K. 147/31).

W wypadkach zapowiedzenia środka odwoławczego przez jednego ze współuczestników procesu uzasadnienie wyroku obejmować musi wszystkich współuczestników. (Uchwała Całej Izby Karnej z 1. V. 31 — II Pr. 55/31).

Art. 376 k. p. k. W razie uzupełnienia uzasadnienia wyroku brakującym podpisem zbędne jest ponowne doręczenie stronom odpisu tego wyroku. (Uchwała 7 sędziów z 23. V. 31 — 2 K. 1532/30).

Art. 376 i 490 k. p. k. Doręczenie w myśl art. 376 k. p. k. uskutecznia się: 1) bądź stronie, jeśli ona sama zgłosiła zapowiedzenie kasacji (§ 2), 2) bądź też obrońcy strony, jeśli zapowiedzenie kasacji nastąpiło przez obrońcę, albo jeśli oskarżonemu wyznaczono na jego żądanie obrońcę z urzędu (§ 3).

O ile idzie o oskarżonego zaarrestowanego, to § 3 art. 376 k. p. k. może mieć na myśli tylko obrońcę z urzędu, o którego oskarżony prosił w terminie przewidzianym w art. 490 k. p. k., lecz nie obrońcę wyznaczonego na żądanie późniejsze, po upływie tego terminu.

Wyjaśnił to Sąd Najwyższy w wyroku z 19 lutego 1930 r. (Zb. Orz. zes. III Nr. 79), w którym orzekł, że ustawodawca w celach przyspieszenia wymiaru sprawiedliwości wyznaczył w art. 490 k. p. k. oskarżonemu aresztowanemu równoczesny z terminem do zapowiedzenia kasacji 3-dniowy termin do żądania obrońcy z urzędu do wyvodu kasacji i że nieusprawiedliwione uchybienie tego terminu co do prośby o obrońcę, byłoby działaniem na zwłokę i nie mogłoby mieć żadnych skutków prawnych w myśl § 2 art. 219 k. p. k.

Oznacza to, że w razie przepuszczenia terminu z art. 490 k. p. k., termin do wyvodu kasacyjnego liczy się od doręczenia oskarżonemu wyroku, i że w razie wyznaczenia obrońcy wbrew art. 490 k. p. k. ten ostatni musi pod grozą nieważności wywieść kasację w terminie biegnącym od daty doręczenia wyroku oskarżonemu.

Wniosek przeciwny prowadziłby do uprzywilejowania oskarżonych, działających na zwłokę i do udzielania premii w postaci przedłużania im terminu kasacyjnego.

Z brzmienia jasnego i nie budzącego wątpliwości art. 376 k. p. k. wynika, że doręczenie wyroku następuje ważnie raz jeden tylko, bądź stronie, bądź obrońcy, lecz nie może być dwóch różnych doręczeń i stronie i obrońcy, gdyż prowadziłoby to do wytworzenia dwóch różnych terminów do wyvodu kasacji, a właściwie do zabronionego przez ustawę (art. 219 k. p. k.) samowolnego przedłużania, czy to przez stronę, czy nawet przez sąd, terminu, który z mocy ustawy jest zawity. (8. V. 31 — 2 K. 468/31).

Art. 414 k. p. k. 1) Art. 414 k. p. k., mówiąc o „powoływaniu się stron” na okoliczności, wyłączające przestępnosć czynu lub poczytanie winy, ma na względzie także „powołanie się”, które oparte jest na obronie oskarżonego, przytaczającego w niej konkretne okoliczności, które według ustawy wyłączają przestępnosć czynu lub poczytanie winy. Czy obrona ta jest słuszna, w szczególności, czy przytoczone fakty są możliwe lub prawdopodobne, albo czy mają jakiegokolwiek podstawy w przeprowadzonych dowodach, trybunał badać nie może.

2) Powołanie się obrońcy na wyłączające przestępnosć czynu lub poczytanie winy okoliczności ma takie samo znaczenie, co powołanie się samej strony, twierdzenia jednak obrońcy bez wskazania okoliczności faktycznych, bądź wynikających z zarzutów aktu oskarżenia, bądź ujawnionych w przewodzie sądowym, nie zobowiązują trybunału do postawienia pytań w myśl art. 414 k. p. k.

3) W postępowaniu kasacyjnym należy na podstawie samoistnej oceny wyniku przewodu sądowego, w zasadzie na podstawie protokołu rozprawy, orzec, czy powołanie się (art. 414 k. p. k.) miało oparcie formalne w wynikach przewodu sądowego.

4) Tak samo (zob. p. 3) postąpić należy, o ile chodzi o postawienie pytania ewentualnego. (Uchwała całej Izby Karnej S. N. z 16. V. 31 — II Pr. 61/30).

Art. 473 k. p. k. Proces karny ma na celu jedynie i wyłącznie wykrycie prawdy materialnej. Zasadzie tej hołduje w całej pełni i kodeks postępowania karnego. Nie zna on formalnej teorii dowodów i dopuszcza wszelkie środki dowodowe, zdolne do obiektywnego stwierdzenia prawdy. Nie krępując stron prekluzyjnymi terminami dla zgłaszania wniosków dowodowych, pozwala kodeks postępowania karnego i na przeprowadzenie dowodów nawet z urzędu, z inicjatywy nie tylko sądu, lecz i przewodniczącego (art. 299 k. p. k.), a nawet uprawnia sąd już po zamknięciu przewodu sądowego podczas narady do zarządzenia z urzędu zebrania materiału dowodowego (art. 362 k. p. k.). Powyższe uprawnienia sądu do zarządzania i przeprowadzania dowodu z urzędu rozciągają się na mocy art. 473 k. p. k. i na II instancję. (22. IV. 31 — I K. 255/31).

Art. 483, 485 k. p. k. Sąd II instancji, uznając oskarżonego winnym innego niż sąd I instancji czynu występnego, nie może, stosując jedynie inny przepis ustawy, zatwierdzać wyroku I instancji co do winy, lecz powinien wyrok ten uchylić i sporządzić nową sentencję wyroku, zgodnie z wymaganiami p. e 366 i 367 k. p. k. (16. II. 31 — I K. 1530/30).

§ 1 ord. 489 k. p. k. Sąd Najwyższy w powiększonym składzie (7 sędziów) uchwalił następującą zasadę prawną:

„Przepis § 1 art. 489 k. p. k. przez podpisanie kasacji rozumie jej sporządzenie przez obrońcę (art. 86 k. p. k.)”,

przyczem Sąd Najwyższy wychodził z zasad następujących:

Nowoczesne procedury karne, pomimo że znacznie rozszerzały zakres obrony formalnej, dopuściwszy ją w toku śledztwa wstępnego, a nawet dochodzenia, ograniczyły jednak uprawnienia oskarżonego do wybrania sobie dowolnego obrońcy. Proces nowoczesny odstąpił od dawnego liberalizmu procesowego, dopuszczając do obrony tylko osoby, posiadające odpowiednie kwalifikacje prawnicze.

Wymagał tego interes samego oskarżonego, a przede wszystkim interes wymiaru sprawiedliwości. Do k. p. k. wprowadzono przepis, że obrońcą w sprawach karnych może być albo adwokat, albo też profesor lub docent prawa (art. 86 k. p. k.).

Drugim etapem na drodze ograniczenia, w interesie prawidłowego wymiaru sprawiedliwości i w interesie samego oskarżonego, zbyt abstrakcyjnego liberalizmu było wprowadzenie, w pewnych momentach procesu karnego, t. zw. przymusu adwokackiego, ograniczającego w tych momentach uprawnienia strony samoistnego działania wymaganiem, by owe działania były wykonywane przez

wykwalifikowanego prawnika, nie zaś przez samą stronę, nie posiadającą koniecznej dla takich działań wiedzy i wykształcenia prawniczego.

W tym celu k. p. k. wprowadził przymus adwokacki w czterech momentach procesowych. Z nich dwa (art. 283 i 582 k. p. k.) dotyczą takich działań, które mają wyjątkowe znaczenie, stanowią pewien wyłom w normalnym biegu procesu karnego, dwa zaś pozostałe (art. 285 i 489 k. p. k.) obejmują działania, wymagające gruntownej znajomości prawa.

Wyrażenie art. 489 k. p. k. „kasacja... powinna być podpisana” przez obrońcę, chociaż nie jest dość ściśle pod względem redakcyjnym, będąc wyrazem przymusu adwokackiego, oznacza, że wywód kasacji winien być sporządzony przez obrońcę. (1. IV. 31 — 2 K. 112/31).

Art. 489 k. p. k. 1. Kasację podpisaną przez obrońcę uważać należy za sporządzoną przez niego, jeśli ją podpisał bez zastrzeżeń, chyba, że są wyraźne dane, świadczące, że nie on ją sporządził.

2. Obrońca powinien wykazać się posiadaniem upoważnienia do podpisania kasacji aż do chwili powzięcia — po upływie terminu kasacyjnego — w sądzie, od którego wyroku założono kasację, zarządzenia w kwestji jej przyjęcia. (Uchwała 7 sędziów z 13. VI. 31 — 2 K. 274/31).

Art. 491 k. p. k. Artykuł 491 k. p. k., mówiąc o „Kasie sądowej”, nie przesądza, jaka instancja ma spełniać funkcje Kasy sądowej, odsyła zatem do przepisów ustrojowych (porówn. § 1 art. 265 u. s. p.), a w związku z § 2 art. 297 u. s. p. i § 75 rozporządzenia Ministra Skarbu z 20 czerwca 1927 r. o organizacji i zakresie działania Izb Skarbowych i podległych Izbom urzędów skarbowych (Dz. U. Nr. 66/27, poz. 588) pozwala kaucję kasacyjną wpłacać także w Kasie Skarbowej.

Aczkolwiek więc wobec brzmienia art. 491 k. p. k., z którym pozostaje w związku rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 lutego 1931 r. (Dz. Urzędowy Nr. 5, poz. 6), pożądanę jest, by kaucje kasacyjne składane były w kasach sądowych, jednak w obecnym stanie rzeczy wpłacenie w terminie ustawowym kaucji kasacyjnej do kasy skarbowej nie może li tylko z tego powodu spowodować utraty prawa założenia kasacji. (20. V. 31 — 1 K. 442/31).

Art. 494 i 507 k. p. k. Sąd kasacyjny nie jest powołany do sprawdzania, czy sąd wyrokujący merytorycznie dany czyn karygodny słusznie pod względem faktycznym osądził. Przeciwnie, orzeczenie sądu kasacyjnego ogranicza się wyłącznie do zbadania, czy wyrok zaskarżony nie zawiera naruszenia ustawy materialnej, lub czy nie doszedł do skutku przez obrazę ustawy procesowej. W myśl naczelných zasad k. p. k. tylko ten sąd, który istotnie stan rzeczy

poznał bezpośrednio na rozprawie, a zatem sąd I-ej lub II-ej instancji, mocen jest dać faktyczną ocenę czynu i wydać orzeczenie o fakcie, ponieważ sąd kasacyjny nie może korzystać z podobnego źródła poznania, słuszność uzyskanego w drodze rozprawy ustnej przekonania sądu merytorycznego, uchyla się siłą rzeczy z pod jego kontroli. Dlatego też kwestja winy podlega sprawdzeniu przez sąd kasacyjny jedynie ze strony prawnej, lecz nigdy faktycznej, kwestja zaś słuszności oceny dowodów wogóle uchyla się z pod jego rozpoznania. (8. V. 31 — 2 K. 369/31).

Art. 499 k. p. k. Przed przystąpieniem do rozpoznania kasacji Sąd Najwyższy obowiązany jest sprawdzić, czy istnieją przesłanki kasacyjne, stanowiące nieodzowny warunek przystąpienia do postępowania kasacyjnego.

Przyjęcie kasacji przez przewodniczącego instancji, od wyroku której odwołano się w drodze kasacji art. 471 k. p. k.), nie jest bynajmniej ostateczne, lecz jest zarządzeniem li tylko przedwstępny, ulegającym sprawdzeniu przez instancję kasacyjną i to z urzędu (ob. uchwałę Calej Izby Karnej S. N. z 22. III. 30 Zb. Orz. zesz. I, Nr. 5).

Jedną z przesłanek kasacyjnych, bez której postępowanie kasacyjne jest niemożliwe, stanowi zachowanie terminu, przepisanego ustawą dla wyводу kasacji (art. 224 k. p. k.). Uchybienie tego terminu zawitego skutkuje na mocy kategoriycznego przepisu § 2 art. 219 k. p. k. nieważność kasacji i tem samem uniemożliwia wszelkie postępowanie kasacyjne. (8. V. 31 — 2 K. 468/31).

Art. 504 k. p. k. W wypadku zaskarżenia wyroku I-ej instancji tylko przez oskarżyciela jedynie w przedmiocie wymiaru kary i zmiany tego wyroku tylko co do kary na niekorzyść oskarżonego, tenże ma prawo założyć kasację tylko co do orzeczenia o karze; nie wyłącza to jednak uwzględniania przyczyn kasacyjnych, przewidzianych w art. 499 k. p. k. i przyczyn nieważności, wskazanych w art. 503 k. p. k., czy to przytoczonych w kasacji, czy to z urzędu. (Uchwała 7 sędziów z 13. VI. 31 — 1 K. 354/31).

Art. 633 k. p. k. Z mocy art. 633 k. p. k. na postanowienie, wydane przez sąd apelacyjny w trybie art. 632 k. p. k., służy zażalenie do Sądu Najwyższego bez względu na to, czy żądanie odszkodowania jest zasadne i zgodne z wymaganiami art. 627 k. p. k. (10. III. 1931 — 2 K. 145/31).

Art. 45 i 46 u. k. s. Sam fakt posiadania towaru zagranicznego w razie, gdy oskarżony nie może udowodnić uiszczenia należnych opłat celnych za ten towar, nie wyczerpuje znamion przestępstwa z art. 45 i 46 oraz art. 7 u. k. s. i nie stanowi uprawnionego domniemania popełnienia tego przestępstwa, o ile sąd nie ustali przytem bądź uczestnictwa (art. 6 u. k. s.), bądź świadomego działania sprawcy (art. 7 u. k. s.). (23. V. 31 — II. 1 K. 219/31).

§§ 33 i 34 rozp. Min. Spr. Wewn. z 29. X. 29. Dz. U. poz. 582 o dozorcze nad wyrobem i obiegiem mąki i wyrobów mącznych. Przepisy §§ 33 i 34 rozp. Min. Spr. Wewn. z 29. X. 29 Dz. U. poz. 582 mają na względzie piekarnie prawnie istniejące, t. j. czy to korzystające z osłony cz. 2 art. 3 prawa przemysłowego (poz. 468/27), ograniczonej zresztą w następstwie rzeczy przez rozp. Prez. Rzpl. z 22. III. 28 poz. 343 (pkt. g art. 8, art. 49 i cz. II art. 50), czy też otwarte z zachowaniem art. 14 prawa przemysłowego, lecz nie odpowiadające nowym nakazom; natomiast nie mogą być stosowane do piekarni istniejących bezprawnie. (11. II. 31 — 1 K, 1562/30).

Art. 7 ustawy z dn. 22. VI. 1923 w przedmiocie substancji i przetworów odurzających (Dz. U. Poz. 559). Ustalenie przez sąd posiadania eteru etylowego przez oskarżonego celem sprzedaży dla spożycia, odpowiada warunkowi ustawowemu chęci zysku, wymaganemu przez art. 7 ustawy z 22. VI. 1923 r. w przypadku „przechowywania dla zbycia”, chociażby następnie zysk sprawcę ominął. Natomiast w wypadku przechowywania dla zbycia darmego, sprawca odpowiadałby według art. 7. powołanej ustawy tylko wówczas, gdyby in concreto czyn wywołał lub mógł wywołać następstwa szczególnie szkodliwe. (18. II. 31 — 1 K. 1543/30).

Art. 3 w związku z art. 7 Ust. z 22. VI. 23 poz. 559 przewidują świadomość sprawcy wyłącznie w kierunku szczególnie szkodliwych następstw czynu i możliwości ich przewidywania. Natomiast o świadomości sprzedającego, iż kupujący nabywa eter etylowy dla celów spożycia, w tych przepisach niema mowy, wobec czego ustalenie świadomości sprawcy w tym kierunku nie jest niezbędnym warunkiem przestępczości czynu i karze podlega zarówno wina umyślna, jako też nieostrożna. (5. III. 31 — 2 K. 132/31).

Art. 379 i 402 ust. z 16. II. 28 o prawie budowlanem. Art. 379 prawa budowlanego nadaje władzom, powołanym do wykonywania nadzoru policyjno-budowlanego, prawo wstrzymania robót budowlanych, ściśle w tym przepisie wskazanych. Jak wynika z komentarza ustawodawczego, w celu uniknięcia nadużyć, jako też dowolności w interpretowaniu obowiązujących przepisów w tym przedmiocie, omawiany art. 379 nie ulega rozszerzającej wykładni.

Art. 402 tegoż prawa budowlanego karze winnego nie zastosowania się do zarządzeń władzy, wydanych m. inn. w myśl art. 379 prawa budowlanego. (15. VI. 31 — 2 K. 619/31).

Art. 5 rozporządzenia Prez. Rzpl. o inspekcji pracy. Uprawnienia i obowiązki, wymienione w art. 3, 4 i punkcie „b” art. 5 rozporządzenia z mocą ustawy Prezydenta Rzeczypospolitej o inspekcji pracy (Dz. U. poz. 590/27), inspekcja pracy realizuje bądź drogą nakazów na piśmie, skierowanych do kierownika zakładu (cz. 1 i 2 art. 23 powołanego rozporządzenia pod poz. 590/27),

байдъ wniosków pisemnych, o których mowa w cz. 3 art. 23 tegoż rozporządzenia, bądź protokółów, przesyłanych właściwym władzom celem wszczęcia postępowania karnego (cz. 1 art. 24), lub wreszcie doniesień do władz przełożonych (cz. 2 art. 24), przyczem powodem wszczęcia sądowego postępowania karnego mogą być tylko nakazy, wydane z zachowaniem przepisane w cz. 2 art. 23 postępowania instancyjnego i protokoły, stwierdzające naruszenie przepisów, zagrożone karami. Ponieważ omawiane rozporządzenie pod pozycją 590/27 o inspekcji pracy nie uchyliło ani samych przepisów, zawierających specjalne sankcje karne, których przestrzeganie i wykonywanie podlega nadzorowi inspekcji pracy, ani rzekomych sankcyj karnych, to naruszenie takich przepisów bez względu na to, czy uprzednio postępowanie nakazowe, przepisane w cz. 1 i 2 art. 23 było przeprowadzone czy nie, stanowi podstawę do wszczęcia postępowania karnego przez samą inspekcję pracy (p. „c” art. 5), lub też przez inne właściwe władze, na skutek przesłanego im przez odnośne organy inspekcji pracy protokołu (cz. 1 art. 24) i podlega karom przewidzianym w tych przepisach. Sankcja zaś karna ustanowiona w art. 29 omawianego rozporządzenia pod poz. 590/27 o inspekcji pracy, obejmuje wyłącznie, co zresztą widać z samej treści tego artykułu, niewykonanie nakazu inspektora pracy wbrew przepisom tegoż rozporządzenia, a więc przepisów nie zagrożonych specjalną sankcją karną. Wypada przytem nadmienić, że w myśl art. 7 k. p. k. sąd jest obowiązany każdorazowo sprawdzić, na jakiej legalnej podstawie opiera się nakaz i czy inspekcja pracy była uprawniona do postawienia wymienionych w nakazie żądań. (30. IV. 31 — 1 K. 291/31).

Stanisław Zaleski,

Sędzia Sądu Najwyższego.

ORZECZNICTWO KARNE SĄDU NAJWYŻSZEGO (B. ZABÓR AUSTRIACKI)

§ 181 u. k.

756. Czynności spełniane przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych są czynnościami rządowymi, pracownicy tego zakładu, spełniający te czynności, są urzędnikami publicznymi (§ 101 u. k.) i sprawują urząd publiczny w rozumieniu § 181 u. k. (16. kwietnia 1931 II 3 K. 214/31).

§ 269 i 273 u. k.

757. Przepisy części ogólnej powszechnej ustawy karnej z roku 1852 należy stosować na obszarze mocy obowiązującej tego kodeksu do wszystkich przestępstw, określonych w jakichkolwiek ustawach, o ile te ustawy nie zawierają w zakresie tych przepisów postano-

wień odmiennych, przyczem nie stanowi różnicy, czy przestępstwo podlega orzecznictwu karnemu władz sądowych czy administracyjnych. (2 marca 1931, II 3 K. 100/31).

§ 308 u. k.

758. Przepis § 308 u. k. nie wylicza wyczerpująco sposobów rozsiewania fałszywych niepokojących wieści za pomocą publicznego obwieszczenia. Znamiona obwieszczenia publicznego mogą zająć zawsze w tych przypadkach, kiedy sprawca rozgłasza tego rodzaju wieści w taki sposób, iż mogą one dojść szybko do wiadomości szerszego ogółu. (30. marca 1931, II 3 K. 114/31).

Władza publiczna.

759. Minister jest nie tylko urzędnikiem publicznym ale zarazem także i władzą publiczną w rozumieniu ustępu pierwszego art. V ust. z 17 grudnia 1862 Nr. 8 austr. dz. p. p. z r. 1863. (26. marca 1931, II 3 K. 49/31).

Art. 70 u. k. s.

760. Przestępstwo z art. 70 u. k. s. polega na uszczupleniu dochodów skarbowych. 16. kwietnia 1931, II 3 K. 193/31).

Art. 9 rozp. o sztucznych środkach słodzących.

761. Przestępstwo z art. 9 rozp. Prez. Rz. z dnia 7 października 1927 (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 797), jako zagrożone karą aresztu a więc przewidziane w art. 136 u. k. s. a niewymienione ani w rozp. Min. Sprawiedliwości z dn. 20 czerwca 1927 (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 542) ani w rozp. z dn. 23 listopada 1929 (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 657), należy wyłącznie do właściwości sądów okręgowych. (5. marca 1931, II 3 K. 87/31).

Państwowy podatek przemysłowy.

762. Treść uwagi do świadectw kategorii 2, iż zakłady handlowe, prowadzące handel na podstawie świadectw tej kategorii, mogą utrzymywać oddzielne składy tylko w obrębie tej miejscowości, w której znajduje się zakład handlowy, ma to znaczenie i skutek, że rzeczzone składy mogą korzystać z ulgi, przewidzianej w art. 22 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (karty rejestracyjne), że natomiast składy, znajdujące się poza obrębem tej samej miejscowości, muszą być uważane za oddzielne przedsiębiorstwa, od których należy wykupić odrębne świadectwo przemysłowe. Fakt utrzymywania oddzielnego składu w innej miejscowości nie rodzi jednak jeszcze obowiązku wykupienia świadectwa wyższej kategorii. (13. kwietnia 1931, II 3 K. 127/31).

763. Terminy przedawnienia, wskazane w art. 116 cz. 1 ust. o państw. podatku przemysłowym, dotyczą przedawnienia ścigania, nie zaś wyrokowania.

Przedsięwzięcie jednej z określonych w § 227 i 531 u. k. czynności przez właściwą władzę administracyjną przerywa bieg przedawnienia. (19 marca 1931, II 3 K. 82/31).

Dekret o miarach.

764. Obrót jest publiczny (art. 14 dekr. z dnia 8 lutego 1919 Dz. U. R. P. Nr. 72, poz. 661/28), jeżeli polega na dokonywaniu aktów zamiennych w znaczeniu ekonomicznym z szerszym kołem osób, nieokreślonych ani imiennie ani liczbowo. (13. kwietnia 1931, II 3 K. 135/31).

765. Stosowanie lub przechowywanie nielegalnych, nielegalizowanych lub nierzetelnych narzędzi mierniczych jest karalne tylko wtedy, jeżeli w danym obrocie publicznym była lub mogła być przez to ustanowiona wartość rzeczy lub świadczeń. (13. kwietnia 1931, II 3 K. 133/31).

766. Dekret o miarach mówi w art. 14 o stosowaniu narzędzi mierniczych w ogólności, ma więc na myśli zarówno używanie ich przy dokonywaniu bezpośredniej transakcji ze współkontrahentami (n. p. do odważenia kupionego przez klienta towaru), jakoteż używanie tych narzędzi przy produkcji artykułów, przeznaczonych do publicznego obrotu, jeżeli tylko stosowanie narzędzi mierniczych przy tych czynnościach może wyrzucić wpływ na ustalenie wartości odnośnych artykułów dla zewnętrznego obrotu (n. p. w restauracjach). (4. maja 1931, II 3 K. 245/31).

Zagospodarowanie lasów.

767. Nie wolno przeprowadzać bez zezwolenia właściwej władzy czyszczenia lasu, jeżeli ono nie ogranicza się jedynie do usuwania suszu, złomów i wywrotów, lecz polega także na cięciu czy to całych zdrowych drzew czy też tylko takichże konarów i gałęzi. (13. kwietnia 1931, II 3 K. 203/31).

Konkordat.

768. Według konkordatu (art. XVI) administracji dóbr kościelnych powinna być sprawowana zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego a więc także i zgodnie z rozp. Prez. Rz. z dnia 24 czerwca 1921 (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 504) o zagospodarowaniu lasów niestanowiących własności Państwa. (13 kwietnia 1931, II 3 K. 203/31).

Art. 10 ust. amnestyjnej.

769. Jeżeli sprawca popełnił szereg oszustw, nie będących rezultatem jednego z góry powziętego zamiaru przestępnego, ale stanowiących jednorodny, wieloczynowy zbieg przestępstw a część ich popełniona została przed dniem 3 maja 1928, to, mimo, że dla kwalifikacji miarodajną będzie suma szkód, wszystkimi faktami oszustwa wyrządzonych (w myśl zasady § 173 u. k.), należy karę złagodzić w myśl art. 10 ust. amnest. z dnia 22 czerwca 1928. (26. lutego 1931, II 3 K. 9/31).

Postępowanie karno-administracyjne.

770. Sprawy karno-administracyjne — w ogólnem tego słowa znaczeniu — są rozpoznawane w postępowaniu przed władzami administracyjnymi, stosownie do swego charakteru, bądź w trybie określonym w rozp. o postępowaniu karno-administracyjnym z dnia 22 marca 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 365), bądź w innym szczególnym trybie, przewidzianym dla pewnych szczególnych spraw (do tych należą też sprawy z ust. o podatku przemysł.); natomiast w razie przekazania tych spraw do postępowania sądowego wchodzi w zastosowanie jednolity tryb postępowania, unormowany przepisami art. 618—626 k. p. k. (4. maja 1931, II 3 K. 248/31).

Art. 15 i 18 k. p. k.

771. Do rozpoznania spraw o zbrodnie z § 98 i 99 u. k. jest właściwy sąd okręgowy. (13. kwietnia 1931, II 3 K. 162/31).

Art. 56 i 489 k. p. k. i 281 u. s. p.

772. Rzecznikom prokuratury przy sądach grodzkich w okręgach apelacyjnych: lwowskim, krakowskim, katowickim, poznańskim i toruńskim nie służą uprawnienia, nadane wyłącznie tylko prokuratorom. Mogą oni zatem jedynie zapowiedzieć kasację, do złożenia wyводу nie są jednak uprawnieni i w tym względzie winni zwrócić się do właściwego prokuratora. (19. marca 1931, II 3 K. 71/31).

Art. 249 k. p. k.

773. Przepis art. 249 (zdanie pierwsze) k. p. k. może być zastosowany także i wtedy, gdy chodzi o podjęcie dochodzeń, zaniechanych na podstawie § 90 p. k. z r. 1873. (4. marca 1931, II 3 K. 288/31).

Art. 416 k. p. k.

774. Przepis art. 416 k. p. k. określa jedynie warunki, pod którymi trybunał przysięgłych jest obowiązany do postawienia pytania ewentualnego, natomiast prawa trybunału w tym przedmiocie

nie są ograniczone powyższymi warunkami. Strony nie mogą skarżyć się z powodu postawienia takich pytań tylko dlatego, że w wynikach przewodu sądowego nie było podstawy do zadania takiego pytania ewentualnego; mogą to czynić jedynie z powodów prawnych, ale nie dla braku podstawy faktycznej. (7. maja 1931, II 3 K. 282/31).

Art. 624 k. p. k.

775. Art. 624 k. p. k. zezwala na odczytywanie zapisków dochodzenia i innych części akt postępowania administracyjnego a tem samem daje możność oparcia orzeczenia sądu na wynikach postępowania administracyjnego, które wskutek odczytania zapisków akt administracyjnych wchodzą do całokształtu okoliczności, ujawnionych w toku przewodu sądowego. (13. kwietnia 1931, II 3 K. 127/31).

Józef Prokopowicz,

Pierwszy Prokurator Sądu Najwyższego.

ORZECZNICTWO KARNE SĄDU NAJWYŻSZEGO (B. ZABÓR PRUSKI)

I. Kodeks karny z 1871 r.

§ 61 k. k. Ściganie publiczne uzależnione od wniosku może być wdrożone tylko pod warunkiem zachowania terminu z § 61 k. k., podczas gdy oskarżenie prywatne nie jest uwarunkowane żadnym terminem i może być wdrożone do momentu normalnego przedawnienia czynu z §§ 66 i nast. k. k. (17. II. 31, II 4 K. 7/31).

§ 73 k. k. Jeśli sąd mylnie zastosował zbieg idealny do dwu odrębnych czynów oskarżonego, to nie może on żądać z tego powodu uchylenia wyroku, gdyż błąd został popełniony na jego korzyść, wymiar bowiem kary przy zastosowaniu § 73 k. k. jest zawsze łagodniejszy, niż przy zastosowaniu § 74 k. k. (30. XII. 30, II 4 K. 575/30).

§ 185 k. k. 1. Za zniewagę w rozumieniu § 185 k. k. musi być uważane ubliżające traktowanie kogoś. Wyrażenie skierowane do oskarżycielki „won ze świadkiem”, jest równoznaczne z wyproszeniem jej za drzwi, co mieści w sobie słowną zniewagę i poniżające traktowanie. (3. II. 31, II 4 K. 16/31).

2. §§ 185 i 186 k. k. obejmują odmienne stany faktyczne. Istota zniewagi z § 185 k. k. polega na bezpośrednim naruszeniu cudzej czi przez zamanifestowanie osobistego braku poszanowania, osobistej pogardy dla osoby znieważonej, czy to wobec niej samej, czy też wobec osób trzecich, i to bądź przez wyrażenie swej opinii o danej osobie, lub też w formie twierdzenia pewnych faktów, z których osobisty sąd znieważającego o znieważonym bez-

pośrednio wynika, lub też wreszcie przez jakiegokolwiek inne zachowanie się w stosunku do znieważonego, jak np. wyzwiska, słowa obelżywe, rękoczynny i t. p.

W przeciwieństwie do tego istota zniewagi z § 186 k. k. — obmowy stanowi narażenie na niebezpieczeństwo czci cudzej w opinji osób trzecich przez twierdzenie i rozgłaszanie o danej osobie faktów zdolnych podać ją w pogardę lub poniżyć w opinji publicznej, niezależnie od tego, jaką opinję o pokrzywdzonym ma sam sprawca. (27. I. 31, II 4 K. 635/30).

3. Jeżeli w rozgłaszaniem twierdzeniu do tego stopnia przeważa własna, osobista opinja sprawcy, że niemożliwe wprost znaleźć w niem jakiś konkretny fakt, pod które to pojęcie podpadają nie tylko działania ludzkie, lecz wszelkie zewnętrzne i wewnętrzne wydarzenia i zjawiska z przeszłości lub teraźniejszości, które jednakże muszą być dostrzegalne, muszą dawać możność obiektywnego sprawdzenia, natenczas twierdzenia takiego nie można podciągnąć pod § 186 k. k. i sprawca rozpowszechniający je nawet za pomocą prasy ulega karze li tylko z § 185 k. k. (27. I. 31, II 4 K. 635/30).

§ 193 k. k. 1. Nagana, wyrażona przez przełożonego podwładnemu, obejmuje nie tylko krytykę, lecz także i charakterystykę jego działania; obie są bezkarne w myśl § 193 k. k., o ile ze sposobu oświadczenia lub okoliczności nie wynika istnienie zniewagi. (3. II. 31, II 4 K. 19/31).

2. Przepis § 193 k. k. ujmuje powody usprawiedliwiające zniewagę, nie wylicza ich jednak wyczerpująco, lecz wyraźnie dopuszcza rozszerzającą wykładnię. (3. II. 31, II 4 K. 19/31).

3. Ujemna ocena związku małżeńskiego oskarżycielki ze stanowiska prawa kościelnego, jako motyw odmowy dopuszczenia oskarżycielki w charakterze matki chrzestnej przy obrzędzie, odbywającym się wedle przepisów kościelnych, jest oświadczeniem, złożonym celem strzeżenia uprawnionych interesów i jako takie jest w myśl § 193 k. k. niekaralne. (3. II. 31, II 4 K. 18/31).

§ 198 k. k. § 198 k. k. nie jest przepisem prawa procesowego i nie przesądza procesowego połączenia skarg wzajemnych. (15. X. 30, II 4 K. 448/30).

§ 246 k. k. Czyn oskarżonego, który, będąc zastępcą z prawem inkasa poszkodowanej firmy, odebrał pieniądze od klientów, miał je więc w swoim posiadaniu, nie oddał ich jednak do rąk właściwych, lecz przywłaszczył sobie, jest występkiem sprzeniewierzenia z § 246 k. k., a nie oszustwa z § 263 k. k. (27. I. 31, II 4 K. 10/31).

§ 296 k. k. 1. Przy występku z § 296 k. k. orzeczenie przepadku narzędzi przestępstwa może opierać się na przepisie § 40 k. k., przyczem nie może obejmować ryb jako niestanowiących „instrumenta et producta sceleris”. (28. X. 30, II 4 K. 408/30).

2. § 296 k. k. podobnie, jak i § 370 l. 4 k. k., odnoszą się do naruszenia cudzego prawa rybołówstwa na wodach bieżących w stosunku do ryb, które w takich wodach są w zasadzie rzeczą nicyją; jeżeli natomiast zachodzi bezprawny połów ryb w wodach zamkniętych na szkodę ich właściciela, natenczas sprawca przez zabór ryb dopuszcza się kradzieży z § 242 k. k. (28. X. 30, II 4 K. 408/30).

§ 360 l. 11 k. k. 1. Umieszczenie karykatury w dzienniku nie zawiera znamion wykroczenia z § 360 l. 11 k. k., ani też wogóle znamion żadnego innego przestępstwa z urzędu ściganego, natomiast o ile karykatura taka ma w sobie pierwiastki obelżywe, może ulegać karze z § 185 k. k. (27. I. 31, II 4 K. 11/31).

2. Walka czy to z poglądami jednostek lub grup, czy też z polityką rządu, o ile tylko nie przybiera form obrażających ogólną obyczajność powszechną, nie stanowi nigdy wybryku, podpadającego pod przepis art. 360 l. 11 k. k. (10. II. 31, II 4 K. 51/31).

II. Kodeks postępowania karnego.

Art. 10 k. p. k. Swoboda przekonania sędziowskiego, wyrażona w art. 10 k. p. k. przysługuje wszystkim sądom, rozstrzygającym sprawę merytorycznie, zaczem sąd II-ej instancji może odmienne poczynić ustalenia i odmienny wysnuć wniosek co do wiarygodności świadków, których ponownie przesłuchał, a nawet, których nie przesłuchał, lecz odczytał ich zeznania. (17. III. 31, II 4 K. 109/31).

Art. 61 k. p. k. Sąd obowiązany jest w każdej instancji badać prawidłowość oskarżenia prywatnego i legitymację tak wnoszącego oskarżenie, jak i zgłaszającego się pełnomocnika. (17. III. 31, II 4 K. 97/31).

Art. 116 k. p. k. Sąd może zarządzić stawienie świadków sobie do oczu, jeżeli między ich zeznaniami zajdą sprzeczności, atoli zarządzenie takie zawisłe jest od swobodnego uznania sądu, wobec czego brak takiego zarządzenia nie daje podstawy do zarzutu obrazy art. 116 k. p. k. (17. III. 31, II 4 K. 97/31).

Art. 225 k. p. k. 1. Błędne zarządzenie sądu o uznaniu wyroku za zaoczny i doręczenie oskarżonemu odpisu wyroku może posłużyć za podstawę do przywrócenia terminu, nie może jednak powodować ominięcia podstawowych przepisów o trybie zaskarżania wyroków. (3. III. 31, II 4 K. 116/31).

2. Do powodów ustawowych do przywrócenia terminu mogłaby być zaliczona choroba obrońcy, uniemożliwiająca mu pełnienie działalności adwokackiej, lecz nie może być nim zdenerwowanie wywołane przykrą wiadomością. (3. III. 31, II 4 K. 135/31).

Art. 226 k. p. k. Jeśli uchybienie terminu nastąpiło z tego powodu, że sąd przyznał oskarżonemu prawo ubogich dopiero po

upływie terminu do wyводу kasacji, chociaż prośba o to została na czas złożona, to zachodzą warunki z art. 225 k. p. k., przewidujące przywrócenie terminu. (24. III. 31, II 4 K. 161/31).

Art. 296 k. p. k. Jakkolwiek na mocy art. 296 k. p. k. prezes sądu zarządza doręczenie stronie przeciwnej wykazu osób, które wezwał na wniosek pewnej strony, to jednak obowiązku tego nie można rozszerzać na zawiadomienie wszystkich współoskarżonych, gdy na wniosek jednego z nich nowych świadków wezwano. (31. III. 31, II 4 K. 131/31).

Art. 332 k. p. k. Jeśli przewodniczący rozprawy wbrew art. 332 k. p. k. nie zapytał oskarżonego, czy przyznaje się do zarzuczonego mu czynu i jakie wyjaśnienie chce złożyć sądowi, to uchybienie powyższe musi spowodować uchylenie wyroku, ponieważ, ograniczając obronę oskarżonego, mogło ono mieć wpływ na treść wyroku. (24. III. 31, II 4 K. 132/31).

Art. 358 k. p. k. Nieprzeprowadzenie dowodu na poczytalność byłoby wówczas uchybieniem procesowym, uzasadniającem zarzut braku należytych ustaleń, względnie pominięciem części wyników przewodu sądowego, gdyby przewód dostarczył momenty nasuwające podejrzenie braku poczytalności u oskarżonego. (3. III. 31, II 4 K. 77/31).

Art. 379 k. p. k. Wyroki sądu II-ej instancji, zapadłe pod nieobecność oskarżonego, nie są wyrokami zaocznymi, ponieważ art. 379 k. p. k. odnosi się tylko do wyroku I-ej instancji, lecz nigdy II-ej. (24. III. 31, II 4 K. 159/31).

Art. 474 k. p. k. l. Wniesienie środka odwoławczego, we właściwym terminie jest konieczną przesłanką wyrokowania w instancji odwoławczej, która z urzędu w każdym stadium swego postępowania winna badać, czy środek odwoławczy został złożony w okresie przepisany. To też mylne przyjęcie apelacji przez sąd odwoławczy w trybie art. 474 k. p. k., pomimo wniesienia jej po terminie nietylko może, ale i musi być uchylone, gdy omyłka ta wyjdzie na jaw. Art. 474 k. p. k. reguluje wyłącznie kwestję przedwstępnego przyjęcia apelacji, lecz postanowienie to nie jest bynajmniej ostateczne i bezwzględnie wiążące i w razie potrzeby winno być zmienione. (10. IV. 31, II 4 K. 149/31).

2. Pogląd, jakoby art. 483 k. p. k. stał na przeszkodzie powzięciu nowego i odmiennego postanowienia w kwestji dopuszczalności środka odwoławczego, jest zupełnie nieuzasadniony, albowiem przepis powyższy omawia tylko kwestję formy i treści wyroku apelacyjnego, a zatem orzeczenia, zapadającego po rozpoznaniu meritum sprawy, lecz nie tyczy się orzekania w kwestjach wпадkowych, a ich liczbie terminowości wniesienia apelacji. (10. IV. 31, II 4 K. 149/31).

Art. 483 k. p. k. Jeżeli sąd odwoławczy, wbrew art. 483 i § 1 zdanie 2 art. 45 k. p. k., orzekł wyrokiem zamiast postanowieniem o pozostawieniu apelacji bez rozpoznania, to stronie nie można odmówić prawa zaskarżenia danego orzeczenia w trybie kasacyjnym. (10. III. 31, II 4 K. 417/30).

Art. 489, § 2 k. p. k. Jeśli adwokat był w posiadaniu pełnomocnictwa oskarżonego przed upływem terminu do wywodu kasacji, to nie może być pozbawiony prawa podpisania wywodu kasacyjnego li tylko przez to, iż nie dołączył wskutek omyłki pełnomocnictwa do złożonej przez siebie skargi kasacyjnej. (24. IV. 31, II 4 K. 227/31).

Art. 503 k. p. k. Wyrok należy uznać za nieważny, jeżeli w składzie sądu wyrokującego uczestniczył asesor sądowy, który nie był delegowany na określony przeciąg czasu w myśl art. 260 i 282 prawa o ustroju sądów powszechnych. (10. III. 31, II 4 K. 417/30).

Art. 577 k. p. k. Fakt przyznania się oskarżonego do winy po uprawomocnieniu się wyroku uniewinniającego nie jest w ustawie przewidziany, jako podstawa do wznowienia postępowania na niekorzyść oskarżonego. (21. X. 30, II 4 K. 493/30).

Art. 618 k. p. k. I. Złożenie w trybie postępowania karno-administracyjnego żądania skierowania sprawy na drogę sądową w Wydziale Powiatowym, zamiast w Starostwie, jest bezskuteczne, ponieważ Wydział Powiatowy jest urzędem komunalnym, zupełnie odrębnym od starostwa, będącego urzędem państwowym. (14. IV. 31, II 4 K. 181/31).

2. W postępowaniu w sprawach karno-administracyjnych, władza administracyjna nie może sama złożyć wywodu kasacji, lecz musi wrócić się w tym względzie do prokuratora. (Postanowienie składu siedmiu sędziów 15. III. 30, II 4 K. 749/29).

Art. 624 k. p. k. W postępowaniu karno-administracyjnym zależy od uznania sądu orzekającego rozstrzygnięcie w każdym stadium postępowania, czy należy świadka przesłuchać na rozprawie głównej, czy też wystarczy odczytanie jego zeznania, oraz czy ma się odczytywać zapiski dochodzenia i inne części postępowania karno-administracyjnego. (17. III. 31, II 4 K. 108/31).

III. Ustawa karna — skarbowa.

Art. 27 u. k. s. Art. 27 u. k. s. wymaga wprowadzienia, aby połączenie się sprawców nastąpiło po poprzednim porozumieniu się, jednak nie określa, w jakiej formie ma nastąpić to porozumienie. Wyrazem tego może być także milcząca zgoda na łączne dokonanie czynu, która to zgoda zająć może bądź przed rozpoczęciem lub w chwili działania. (17. II. 31, II 4 K. 617/30).

Art. 31 u. k. s. Merytoryczna słuszność zastosowania art. 31 u. k. s. i rozmiary jego stosowania mogą być zaskarżone i rozpatrywane jedynie w trybie art. 230 u. k. a. (28. X. 30, II 4 K. 472/30).

Art. 46 u. k. s. Domniemanie winy czy to z art. 46 czy też z art. 47 u. k. s., zawarte w art. 64 u. k. s., odnosi się jedynie do posiadania surowca tytoniowego lub wyrobów tytoniowych zagranicznego pochodzenia, niema zaś żadnej podstawy prawnej do rozciągania takiego domniemanie w stosunku do innych przedmiotów, a nawet w stosunku do wyrobów tytoniowych gdańskiego pochodzenia. (25. XI. 30, II 4 K. 537/30).

Art. 75 u. k. s. Wedle art. 5 u. k. s. przestępstwa z ust. karnej skarbowej ulegają karze nie tylko z wypadku winy umyślnej, lecz także nieumyślnej, o ile ustawa nie stanowi inaczej. Art. 75 i 76 u. k. s. nie zawierają wcale zastrzeżeń, że dotyczą tylko winy umyślnej, a więc do przewidzianego w tych przepisach czynu stosuje się postanowienia art. 5 u. k. s., nakazujące ściganie czynu, popełnionego z winy nieumyślnej. (20. I. 31, II 4 K. 622/30).

Art. 100 u. k. s. Rzeczą oskarżenia jest udowodnić, że zachodziły przesłanki działania z art. 100 u. k. s. i to zarówno z punktu widzenia przedmiotowej jak i podmiotowej istoty czynu. Przepis art. 100 u. k. s. nie przerzuca na oskarżonego ciężaru dowodu; zaś sprzedaż soli osobom do nabycia nieuprawnionym i naruszenie innych warunków koncesji, w przepisach o monopolu solnym przewidzianych, ulega karze z art. 103 u. k. s., a nie z art. 100 tejsze ustawy. (21. V. 30, II 4 K. 127/30).

Art. 103 u. k. s. Pogląd sądu wyrokującego, jakoby i przestępstwa z art. 103 u. k. s. z powodu ich zbiegu w danym wypadku z art. 100 u. k. s. polegały na uszczupleniu dochodu Skarbu Państwa, nie da się utrzymać, ponieważ art. 103 u. k. s. ma jedynie na celu ochronę przepisów porządkowych, przepisów kontrolnych, a przeciwdziałanie tym przepisom bynajmniej nie stanowi integralnej części, nie należy do istoty przestępstwa z art. 100 u. k. s., które niezależnie od owych przepisów porządkowych i kontrolnych polega na użyciu przez sprawcę soli w sposób, uzasadniający pobranie przez Skarb Państwa wyższej ceny monopolowej niż ta, jaka faktycznie zapłacono. (21. V. 30, II 4 K. 127/30).

Art. 114 u. k. s. Do istoty występku z art. 114 i p. 6, art. 115 u. k. s. jest wystarczające wyprowadzenie piwa z lokalów, przeznaczonych na skład, bez uprzedniego zapisania, w odnośnych księgach w rubryce rozchodu gotowego piwa. Wykładnia słowna art. 115, p. 6 u. k. s., w szczególności słowa „uprzednie zapisanie” w związku z § 58 rozp. Min. Skarbu z 25 sierpnia 1924, poz. 850 wskazuje, że

jest konieczne uprzednie zapisanie w książce pomocniczej, prowadzonej wedle wzoru nr. 2 a powyższego rozporządzenia, tej ilości piwa, którą ma się wyprowadzić ze składu, a dopiero później można piwo wyprowadzić, w przeciwnym bowiem razie zachodzi po stronie przedsiębiorcy browaru wina, jeśli nie umyślna, to w każdym razie nieumyślna (art. 5 u. k. s.), która wypełnić może istotę zarzucanego oskarżonemu występku. (17. III. 31, II 4 K. 99/31).

Art. 132 u. k. s. I. W myśl umowy polsko-gdańskiej z 17. XII. 1921 r. (załącznik do Dz. U. 16/22, poz. 139), Polska i Gdańsk stanowią wspólny obszar celny, a naruszenie przepisów w przedmiocie obrotu towarowego z Gdańskiem po myśli art. 1 1. 15 u. k. s. może nastąpić jedynie w warunkach określonych w art. 132 u. k. s. Przepis ostatni wprowadza pewne ograniczenia w obrót towary między Polską a Gdańskiem ze względu na to, że obszary te stanowiące jeden obszar celny wobec innych krajów, są w stosunku do siebie jednak dwoma odrębnymi obszarami gospodarczymi. Ograniczeniom przywozu w myśl ust. 1 art. 132 u. k. s. podlegają przedmioty, stanowiące monopol lub podlegające akcyzjom. Natomiast podlegają przepisom art. 45—46 u. k. s. towary sprowadzane do Polski przez Gdańsk ze wspólnej zagranicy. Na mocy bowiem art. 211 umowy polsko-gdańskiej obowiązują na obszarze gdańskim „wszystkie gospodarcze ograniczenia przewozu i wywozu”. Wyjątek stanowią kontyngenty towarów dla wewnętrznej gdańskiej konsumpcji i produkcji w myśl p. 3 art. 212 wspomnianej umowy. Towary sprowadzone ze wspólnej zagranicy do Gdańska w granicach kontyngentów dopuszczone są do wolnego obrotu tylko na obszarze Gdańska, wprowadzenie ich do Polski jest wzbronione i stanowi naruszenie przepisów o obrocie między Gdańskiem i Polską; o uszczupleniu należności celnych nie może być mowy, gdyż towary kontyngentowe zostały oclone w Wolnym Mieście, objętem z Polską wspólną granicą celną. Karalne może być wprowadzenie do Polski gdańskich towarów kontyngentowych jedynie po myśli art. 47 u. k. s., jak to wyjaśnił Sąd Najwyższy w swej uchwale, powziętej na posiedzeniu Całej Izby Karnej dnia 2. VI. 30, II 4 K. 209/30. Towary zakazane do przywozu, a nie wchodzące w skład kontyngentu Wolnego Miasta, muszą uchodzić przy przewozie ich z Gdańska do Polski za towary sprowadzone przez Gdańsk ze wspólnej zagranicy i podlegają ocenie wedle art. 132 p. 2 i 133 u. k. s. (29. VII. 30, II 4 K. 333/30).

2. Według art. 207, 1. 2 i 3 umowy polsko-gdańskiej od towarów wytworzonych na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, lub takich, które wprowadzono tam do wolnego obrotu, przy przywozie ich do Polski nie pobiera się opłat celnych z uwagi na to, że Polska i Wol-

ne Miasto Gdańsk tworzą jeden obszar celny. Jednakowoż pobiera się od nich opłaty monopolowe, czy też podatki pośrednie, jeżeli na miejscu swego przeznaczenia monopolowi lub podatkwowi pośredniemu podlegają i w związku z tem przywóz towarów takich poddano obowiązкови uprzedniego zgłoszenia we właściwym urzędzie skarbowym, tudzież postępowaniu przekazowemu według norm, zawartych w przepisach rozdziału 2, załącznika I do umowy polsko-gdańskiej. (1. IV. 30, II 4 K. 919/29).

3. W rozumieniu u. k. s. Wolne Miasto Gdańsk nie jest zagranicą celną i naruszenie przepisów o obrocie towarowym z Gdańskiem przy wywozie surowca lub wyrobów tytoniowych gdańskich z Gdańska do Polski, nie jest objęte sankcją karną z art. 45, 46 u. k. s., a podlega sankcji karnej z p. a art. 134 u. k. s. w związku z art. 132/1, lit. b u. k. s. (4. XI. 30, II 4 K. 511/30).

Art. 216 u. k. s. W myśl art. 216 u. k. s., gdy Sąd Okręgowy w wypadkach zbiegu przestępstwa pospolitego z przestępstwem karnem skarbowem zarządził łączne rozpoznanie i osądzenie spraw przed wydziałem karnym skarbowym, to stosuje się do obu rodzajów przestępstw przepisy powszechnego postępowania karnego przy odpowiedniem zastosowaniu do przestępstw, ulegających ukaraniu według u. k. s. postanowień art. 217—224 u. k. s. (12. VIII. 30, II 4 K. 300/30).

Art. 225 u. k. s. Na mocy art. 225 u. k. s. władza skarbowa ma w sprawach z ustawy karnej-skarbowej uprawnienia prokuratora. Tyczy się to i wnoszenia środków odwoławczych. Powyższy przepis przez żadne późniejsze ustawy nie został uchylony, przeciwnie przez p. 4 § 2 art. 1 przep. wprowadzających k. p. k. został utrzymany w mocy. Z powyższego wynika, że w sprawach z u. k. s. art. 489 k. p. k. obejmuje w pojęciu prokuratora i władze skarbowe. (7. V. 30, II 4 K. 203/30).

Art. 227 u. k. s. 1. W myśl art. 227 u. k. s. zeznania współoskarżonego mogą być odczytane na rozprawie. (9. I. 31, II 4 K. 588/30).

2. Odczytanie na rozprawie protokołu, spisane go przez placówkę kontroli skarbowej w obecności strony jest dopuszczalne. (7. VI. 30, II 4 K. 273/30).

3. Art. 227, ust. 2 u. k. s. upoważnia sąd do odczytania na rozprawie głównej protokołu wszelkich czynności, dokonanych czy to z toku dochodzeń, czy też w toku śledztwa nie odnosi się natomiast do zeznań świadków, o których traktuje przepis ust. 1 tegoż art. 227 u. k. s. (31. III. 31, II 4 K. 131/31).

Art. 228 u. k. s. 1. Doręczenie wezwania oskarżonemu w myśl art. 228 u. k. s. może być stosowane tylko w wypadkach niemożności doręczenia wezwania oskarżonemu w sposób przepisami k. p. k. uregulowany, a więc w razie niewykrycia miejsca jego pobytu, ucieczki lub wogóle uchylenia się od sądu. (9. I. 31, II 4 K. 485/30).

2. Skoro raz uczyniono zadość w toku postępowania wymogom art. 228 u. k. s. i ustanowiony został obrońca z wyboru, czy z urzędu, któremu wedle brzmienia ust. 2 przysługują wszelkie prawa strony oskarżonej, to przy dalszych rozprawach, rozpisanych czy to na skutek odroczenia, czy uchylenia wyroku, nie potrzeba powtarzać ogłoszenia, przepisanego art. 228 u. k. s. (18. III. 30, II 4 K. 916/29).

IV. Ustawa z 15 lipca 1925 o państw. podatku przemysłowym
(Dz. U. poz. 550).

Art. 1. W myśl art. 1 i 4 ust. o p. p. p. podlegają opodatkowaniu w załączniku do art. 23 ust. o państw. pod. przemysłowe. Skoro sąd ustalił, że do przedsiębiorstwa oskarżonego wchodził cichy wspólnik, to odpowiedzialny za deklaracje podatkowe był tylko oskarżony, pod którego firmą odbywały się transakcje handlowe i który jako przedsiębiorca wykupił świadectwo przemysłowe. Kwestja, czy mający udział w zyskach przedsiębiorstwa spółnik jest cichym spółnikiem w rozumieniu ustawy handlowej, czy jest to inny rodzaj spółki, jest dla oceny odpowiedzialności oskarżonego obojętna. (27. V. 30, II 4 K. 227/30).

Art. 8. Wyrób produktów mięsnych nie jest imiennie wskazany w załączniku do art. 23 ust. o państw. pod. przemysł., wobec czego należy go podciągnąć pod Dz. XIX, lit. C, cz. II załącznika, jako zajęcie rzemieślnicze. Na mocy przepisu kategorii VIII tego działu zajęcie rzemieślnicze pociąga za sobą konieczność wykupienia świadectwa przemysłowego, o ile zatrudnia co najmniej 2 (do 4) robotników, t. j. najemników (§ 99 rozp. Min. Skarbu z 8. VIII. 25, poz. 560). Zajęcie przeto rzemieślnicze uprawiane przy pomocy jednego robotnika, nie jest obłożone podatkiem, przemysłowym, co znajduje dodatkowe potwierdzenie w p. 5, art. 8 ustawy o podatku przemysłowym. (19. XI. 30, II 4 K. 409/30).

Art. 14. 1. Ustalenie, że detaliczna sprzedaż produktów własnego wyrobu stanowi odrębne przedsiębiorstwo, musi opierać się na stwierdzonym fakcie, że sprzedaż ta odbywa się poza obrębem lokalu produkcji. Stwierdzenie, że sprzedaż odbywa się w oddzielnej ubikacji jest wobec wyraźnego brzmienia ostatniego ustępu art. 14 ust. o p. p. p. niedostateczne, gdyż pojęcie lokalu nie pokrywa się

z pojęciem ubikacji, lokal bowiem może składać się z jednej lub kilku ubikacji, a istotną cechą lokalu jest zwarta jego całość. (17. II. 31, II 4 K 34/31).

2. Przywilej z ustępu 3 art. 14 ust. o p. p. p. stwarza przywilej dla płatników podatku przemysłowego pod postacią zwolnienia ich od dodatkowego opodatkowania z tytułu prowadzenia sprzedaży wyrobów własnej produkcji. Kto jednak nie opłaca podatku przemysłowego pod postacią świadectwa na przedsiębiorstwo przemysłowe (lub zajęcie rzemieślnicze), ten nie może prowadzić handlu nawet wyrobami własnej produkcji bez świadectwa na handel towarowy. (19. XI. 30, II 4 K. 409/30).

Art. 91. Ustalenie wysokości obrotów, stanowiących podstawę wymiaru państwowego podatku przemysłowego w myśl art. 76, 89 i 91 ust. p. p. p. może być zaskarżone tylko do Trybunału Administracyjnego (art. 91 ust. 4). Ustalenie prawomocne, dokonane w drodze administracyjnej przez komisję szacunkową jest zatem wiążące dla sądu karnego. (27. V. 30, II 4 K. 227/30).

V. Rozp. Prez. Rz. z 23. XII. 27 o granicach państwa (Dz. U. Poz. 996).

Art. 3. Rozp. Prez. Rz. o granicach państwa nie zawiera zasadniczego zakazu przebywania w tak zwanej strefie nadgranicznej (art. 3, 5). Art. 6 upoważnia jedynie w swym ustępie 1 Ministra Spr. Wewn. do wprowadzenia ograniczeń, które okażą się potrzebne dla celów ochrony granicy. Ponadto art. 5 nie określa bynajmniej w sposób bezwzględny i dla obywateli państwa niewątpliwy szerokości strefy nadgranicznej, pozostawiając określenie takie właściwym władzom wojewódzkim z tem, że granice strefy nadgranicznej winny być oznaczone w terenie specjalnymi znakami i podane do powszechnej wiadomości. (25. XI. 30, II 4 K. 535/30).

Art. 2. Art. 22 p. 1 rozp. Prez. Rz. z 23. XII. 27 o granicach państwa należy rozumieć w tym sensie, że zawarta w artykule sankcja karna dotyczy również i tego wypadku, gdy obywatel polski, przekroczywszy granicę polsko-gdańską na podstawie art. 14 i 16 umowy Polsko-Gdańskiej z 24. X. 1921, w następstwie przekracza granicę gdańską od strony morza lub od strony Rzeszy Niemieckiej bez posiadania paszportu zagranicznego, wydanego przez właściwe władze polskie, o ile w momencie przekroczenia granicy polsko-gdańskiej kierował się zgóry zamiarem wyjazdu poza granicę Gdańską. (Postan. składu 7 sędziów 11. XI. 30, II 4 K. 393/30).

VI. Rozp. Prez. Rz. z 31. VIII. 26 o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszechnego użytku (Dz. U. poz. 527).

Art. 1. Tak podstawowe rozp. Prez. Rz. z 31 sierpnia 1926 i uzupełniające rozp. z 22 marca 1928 (Dz. U., poz. 374), jak wreszcie rozp. M. S. Wewn. z 19. VII. 28 (Dz. U., poz. 761) zgodnie postanawiają, że przed uregulowaniem cen pieczywa mają być wysłuchane opinie czynników fachowych, a ostatnie rozp. określiło dokładnie proceder powołania komisji do badania cen. Wynika z treści wymienionych rozporządzeń, że władza administracyjna przed swą decyzją oznaczenia cen ma obowiązek wysłuchania czynników fachowych, a gdyby oznaczono ceny bez wysłuchania opinii tych czynników, natenczas oznaczenie cen byłoby pozbawione prawnej ważności i nieobowiązujące. (15. IV. 30, II 4 K. 124/30).

Stefan Bleszyński,
Wiceprokurator Sądu Najwyższego.

ORZECZNICTWO CYWILNE SĄDU NAJWYŻSZEGO (B. ZABÓR ROSYJSKI)

Kodeks cywilny Napoleona.

Art. 578. Przy zbiegu własności i użytkowania tej samej rzeczy przez różne osoby, właściwym posiadaczem używającym wszystkich korzyści i plodów rzeczy, jest użytkownik, właścicielowi zaś służy w czasie trwania cudzego użytkowania tylko, tak zwana „nuda proprietas”, t. j. możność jedynie rozporządzania się substancją rzeczy i ewentualnie obciążania jej długami. Z takiego stanu prawnego między właścicielem a użytkownikiem w dalszej konsekwencji wynika, iż użytkownik władny jest samodzielnie bronić swego posiadania wszelkimi środkami prawnymi, a więc i w drodze skargi posesoryjnej przeciwko trzecim, którzy je zakłóca. Okoliczność, iż właściciel zezwolił owemu trzeciemu na czynność, uszczuplającą lub zakłócającą prawa użytkownika, jako posiadacza, nie może pozbawić użytkownika możności samodzielnej skutecznej obrony, skierowanej wprost przeciwko osobie, zakłócającej jego posiadanie, albowiem zezwolenie udzielone trzeciemu przez właściciela, jako dotyczące przedmiotu, który w czasie trwania użytkowania do niego nie należy, a mianowicie posiadania majątku, nie ma dla użytkownika żadnego znaczenia i w niczem go nie krępuje. (16. IV. 1931 r., I. C. 2492/30).

Art. 1674. W sprawie o zerwanie sprzedaży nieruchomości z powodu pokrzywdzenia dopuszczone jest zeznanie świadków na dowód, że sprzedawca poza ceną, wymienioną w akcie sprzedaży, otrzymał od nabywcy dopłatę. (16. VI. 1931 r., I. C. 279/31).

Art. 2003. Pełnomocnictwo, udzielone przez zarząd spółki handlowej do prowadzenia sprawy sądowej, nie wygasa z tego powodu, że spółka przystąpiła do likwidacji i że zarząd zastąpiony został przez likwidatora. 16. IV. 1931 r., I. C. 2747/30).

Ustawa cywilna Ziem Wschodnich (t. X cz. I zw. pr.).

Art. 1301. Wbrew ogólnej zasadzie, że nikt nie może na innego przenieść więcej praw niż sam posiada, oraz w drodze wyjątku od norm, wyłuszczonych w art. 1386 i 1629 ust. cyw., uznających sprzedaż lub zastaw rzeczy cudzej za nieważne, przepis artykułu 1301 stanowi, że sprzedaż lub zastaw majątku spadkowego przez spadkobiercę ustawowego jest ważną, chociażby następnie okazało się, iż pomieniony majątek na mocy testamentu przypadł nie spadkobiercy ustawowemu, lecz innej osobie. Przepis ten, aczkolwiek dotyczy przypadku szczególnego, przez analogję ma zastosowanie do przypadków podobnych, a zwłaszcza do przypadku, gdy w pewnym okresie wobec istniejącego wówczas stanu prawnego istotny właściciel nie mógł się ujawnić, a posiadacz w powszechnem mniemaniu poczytywany był za właściciela. Wobec tego obciążenia majątku skonfiskowanego przez władzę rosyjską i sprzedanego na mocy instrukcji z 23. VII. 1865 r. (zb. pr. I. R. 1867, poz 42328a), dokonane przez nabywcę przed odrodzeniem państwa polskiego, nie upadają na skutek uznania w następstwie wyrokiem owego majątku za własność spadkobierców pierwotnego właściciela, któremu był skonfiskowany. (Orz. w skł. 7-miu, 27. II/7. III. 1931 r., I. C. 289/30).

Ustawa hipoteczna 1818 r.

Art. 134. Wierzyciel osobisty upadłego nie może uzyskać hipoteki sądowej na jego majątku w czasie, gdy dłużnik już był w stanie upadłości, albo w okresie dziesięciodniowym, poprzedzającym datę otwarcia upadłości (art. 443 k. h.), chociażby w chwili wniesienia hipoteki sądowej nie był jeszcze wydany wyrok, ogłaszający upadłość, i nie było jeszcze wniesione ostrzeżenie o upadłości do wykazu hipotecznego. (26. III. 1931 r., I. C. 2386/30).

Art. 159. W toku pierwiastkowej regulacji hipotecznej uregulowaniu bez zastrzeżeń o sporze tytułu własności na imię zgłaszającego się właściciela, który nie wylegitymował się należytyym aktem kupna nieruchomości, nie stoi na przeszkodzie zgłoszenie się innej osoby, powołującej się na nabycie w drodze przedawnienia, jeżeli z aktów, złożonych do księgi hipotecznej wynika, że posiadanie rzeczony osoby było prekaryjne. (30. IV. 1931 r., I. C. 2681/30).

Prawo o małżeństwie 1836 r.

Art. 227 i 228. Pod rządem kodeksu cyw. pol. z roku 1825 i prawa o małżeństwie z roku 1836, w razie unieważnienia małżeństwa lub rozwodu, żonie wolno powrócić do swego nazwiska rodowego przez oświadczenie wobec władzy, powołanej w miejscu jej zamieszkania do prowadzenia ewidencji i kontroli ruchu ludności; żonie, uznanej za będącą w złej wierze lub za winną, mąż może zabronić używania jego nazwiska i dochodzić tego swego prawa w drodze powództwa sądowego; w razie rozłączenia co do stołu i łoża żona zawsze nosi nadal nazwisko mążowskie. (Orzec. połączonych Izb cywilnych Sądu Najwyższego 18. IV/2. V. 1931 r. w spr. I. N. 315/30).

Prawo wekslowe 1924 r.

Art. 103 p. 3 i art. 72 lit. a. Jeżeli przerwanie przedawnienia wekslowego nastąpiło wskutek zgłoszenia wniosku o klauzulę egzekucyjną, ma odpowiednie zastosowanie także art. 72 lit. a prawa weksl. w tym sensie, że przerwane przedawnienie wekslowe może na nowo rozpocząć swój bieg od ostatniej czynności procesowej, mającej związek z poszukiwaniem należności wekslowej, dopóki nie nastąpi moment, w którym dłużnikowi nie służy już żaden środek prawny przeciwko klauzuli, czyli gdy klauzula stanie się prawomocna. (26. II/26. III. 1931 r., I. C. 2192/30).

Ustawa z 1. VIII. 1919 r. załatwianiu zatargów zbiorowych między pracodawcami a pracownikami rolnymi (D. U. 65, poz. 394).

Art. 19. W myśl art. 19 ustawy z 1. VIII. 1919 r. w redakcji ustawy z 25. II. 1930 r. (D. U. 30, poz. 263) wyłączone są z jurysdykcji sądów powszechnych i przekazane komisjom rozjemczym spory cywilne, wyczerpująco tam wymienione. Przepis ten, jako norma wyjątkowa, ulega ścisłej wykładni i nie może być rozszerzany na inne przypadki, w nim nieprzewidziane. W granicach tego przepisu nie mieści się spór, wszczęty przez pracodawcę o wyrugowanie pracownika z mieszkania służbowego, oparty na twierdzeniu, iż stosunek pracy jest rozwiązany i że pracownik zajmuje mieszkanie bez podstawy prawnej. Przeto sąd powszechny z mocy art. 1 upc. jest uprawniony do rozpoznania tego sporu i może orzec eksmisję pracownika, jeżeli stwierdzi, iż stosunek pracy istotnie został rozwiązany bądź za obopólną zgodą stron, bądź w inny sposób w trybie właściwym. (2/24. IV. 1931 r., I. C. 1491/30).

Ustawa o przywróceniu praw majątkowych unitom z 16. VII. 1920 r.
(D. U., poz. 583).

Art. 10. Z treści art. 10 w związku z art. 1 i 7 ustawy o przywróceniu praw majątkowych unitom, jako też z motywów prawodawczych do projektu pomienionej ustawy, wynika, że powództwa unitów lub b. unitów (oraz ich zstępnych), poszkodowanych w prawach majątkowych wskutek nieuznawania przez b. rząd rosyjski małżeństw unickich, o spadki, które otworzyły się przed 31 stycznia 1907 r., mogą być wytaczane jedynie w terminie pięcioletnim od daty ogłoszenia rzeczonyj ustawy, czyli od dnia 21. IX. 1920 r., skutki bowiem ustawy z 31. I. 1907 r., na mocy której usankcjonowane zostało objęcie powyższych spadków przez dalszych krewnych spadkodawcy z pominięciem zstępnych z małżeństw unickich, przez sam fakt odrodzenia państwowości polskiej nie wygasły, i do uregulowania stosunków majątkowych, wynikłych z ustawodawstwa rosyjskiego niezbędne było wydanie specjalnej ustawy, t. i. ustawy z 16. XII. 1920 r. (13/17/III. 1931 r., I. C. 2143/30).

Ustawa z 11. XII. 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (D. U. 6, poz. 46 z 1924 r.).

Art. 3. Odszkodowanie z powodu śmierci albo utraty lub zmniejszenia zdolności do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku na kolejach państwowych, przypadające od skarbu państwa na podstawie przepisów prawa cywilnego, nie stanowi zaopatrzenia ze skarbu państwa w rozumieniu art. 3 ustawy z 11. XII. 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem. A zatem służące poszkodowanemu (względnie jego rodzinie) prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie stosunku publiczno-prawnego nie stoi na przeszkodzie przyznania mu wynagrodzenia szkody, którego domaga się z tytułu odpowiedzialności kolei za wypadek z mocy przepisów prawa prywatnego. (Orz. w skł. 7 sędziów, 27. II/7. III. 1931 r., I. C. 1136/30).

Rozporządzenie o organizacji giełd (D. U. 23, poz. 209 z 1930 r.).

§ 30. Spór z transakcji giełdowej, dokonanej na giełdzie pieniężnej między członkami giełdy, nie podlega rozjemczemu sądowi giełdowemu, chociażby strony jurysdykcji tego sądu umową piśmiennej nie wyłączyły, jeżeli w chwili wszczęcia sporu jedna ze stron przestała być członkiem giełdy. (13. III. 1931 r., I. C. 2269/30).

§ 30 ust. 2. Ważność umowy co do poddania rozjemczemu sądowi giełdowemu sporu między członkiem giełdy a osobą, która do liczby członków giełdy nie należy, gdy przedmiotem sporu są war-

tości dopuszczone na danej giełdzie, uzależniona jest od wyrażenia na to zgody przez obie strony w formie piśmiennej. W braku więc dokumentu, przez stronę podpisanego, nie można twierdzić, iż zgodziła się ona na jurysdykcję sądu rozjemczego dlatego, że milcząc zaakceptowała podane przez stronę drugą na piśmie warunki transakcji, wśród których mieściło się zastrzeżenie, iż spory z tej transakcji podlegać będą pomienionemu sądowi. (26. II. 1931 r., I. C. 2634/30).

Rozporządzenie o sadach pracy z 22. III. 1928 r. (D. U., poz. 350).

Art. 4 lit. e. Sądom pracy podlegają sprawy cywilne pracowników umysłowych „nie wyłączając tego rodzaju pracowników, zatrudnionych w instytucjach państwowych”, a zatem podlegają im sprawy pracowników Poczty. Kasy Oszcz., która jest instytucją państwową o charakterze gospodarczym, i w której z wyjątkiem prezesa i wiceprezesa pracownicy nie są urzędnikami państwowymi, żaden zaś przepis prawa nie daje podstawy do twierdzenia, by między tymi pracownikami a Kasą zachodził stosunek publiczno-prawny, wykluczony z jurysdykcji sądów cywilnych. (6. III. 1931 r., I. C. 93/31).

Art. 3 ust. 3. Wyrok sądu okręgowego, wydany w 2-jej instancji na skutek apelacji od wyroku sądu pracy, w zasadzie ulega wykonaniu przed upływem terminu kasacyjnego, chociażby wydany był przeciwko skarbowi państwa, w postępowaniu bowiem, wszczętem w sądzie pracy, art. 1295¹ upc. nie ma zastosowania. Wstrzymanie wykonania wyroku może nastąpić na wniosek strony, o ile sąd okręgowy uzna to, stosownie do okoliczności sprawy, za wskazane. (16. VI. 1931 r., I. C. 217/31).

Art. 21 i 22. Właściwość terytorjalna sądu pracy (oraz sądu grodzkiego, działającego na podstawie art. 23 rozp. o sąd. pr.) unormowana jest specjalnie i odmiennie od przepisów ust. post. cyw. w ust. 1 art. 22 i w art. 24 rozporządzenia, a zatem o stosowaniu ogólnych norm ust. post. cyw. w tym przedmiocie, a w szczególności art. 32 upc. nie może być mowy, gdyż w myśl powołanych przepisów właściwy może być tylko ten sąd pracy (albo sąd grodzki), w którego okręgu praca miała być albo była wykonywana, lub w którego okręgu znajduje się odnośny zakład pracy. (22. V. 1931 r., I. C. 2714/30).

Ustawa postępowania cywilnego 1864 r.

Art. 161¹¹. Bieg terminu sześciomiesięcznego do wytoczenia powództwa o uchylenie klauzuli egzekucyjnej rozpoczyna się od daty doręczenia dłużnikowi odpisu aktu, któremu nadano klauzulę

egzekucyjną, doręczenie zaś samego nakazu egzekucyjnego (art. 942 i 943 upc.) nie ma wpływu na rozpoczęcie biegu pomienionego terminu. (26. III. 1931 r., I. C. 2356/30).

Art. 932 i art. 161¹⁰. Klauzula egzekucyjna, wydana w trybie art. 161⁸ upc., stanowi tytuł do egzekucji narówni z tytułem wykonawczym, wydanym z wyroku, a zatem zastosowanie artykułu 932 do klauzuli nie jest sprzeczne z prawem. Może więc być wydany duplikat klauzuli. Wykluczone byłoby to tylko wówczas, gdyby zachodziły przeszkody natury faktycznej, w szczególności niemożność odtworzenia klauzuli z powodu braku odnośnego materiału w aktach sprawy. (26. II. — 26. III. 1931 r., I. C. 2192/30).

Art. 721¹. Wyrok zaoczny nie może być wydany, jeżeli pozwany brał „jakikolwiek udział w sprawie osobiście lub przez pełnomocnika”. Użyte przez prawodawcę wyrażenie „jakikolwiek udział” wskazuje, iż nie potrzeba, by udział pozwanego wyraził się koniecznie w oświadczeniu jego co do istoty sporu lub w czynności, zmierzającej do merytorycznego zwalczania roszczeń powoda, wystarcza, że pozwany ujawni swoją aktywność w jakiegokolwiek postaci, chociażby we wniosku o charakterze porządkowym, jak np. we wniosku o przeniesienie wyznaczonej rozprawy na inny termin. (13. III. 1931 r., I. C. 2749/30).

Art. 1047, 1048 i 1049. Rozpoczęcie czynności licytacyjnych z opóźnieniem o godz. 12-ej zamiast o godz. 10-ej samo przez się nie powoduje unieważnienia czynności i nie może być poczytywane za niemożliwienie komukolwiek uczestniczenia w przetargu. (22. V. 1931 r., I. C. 305/31).

Art. 1367, 1370 i 1370¹ Ustawa z 16. VII. 1925 r. o zmianach w urządzeniu sądownictwa i przepisach postępowania cywilnego (Dz. U. 91, poz. 637) wprowadziła istotną modyfikację w organizacji sądów polubownych, zezwoliła bowiem na ogólną klauzulę kompromisarską z danego stosunku prawnego i umożliwiła ukonstytuowanie sądu polubownego i oznaczenie zakresu jego działania na mocy decyzji sądu państwowego, wbrew woli jednej ze stron, co pod rządem poprzednich przepisów nie było dopuszczalne. Nowela więc z 1925 r. nie jest wyłącznie normą proceduralną, lecz wkracza w dziedzinę stosunków materialno-prawnych. Zastosowanie przeto znowelizowanych art. 1367, 1370 i 1370¹ upc. w zakresie przymusowego wyznaczenia przez sąd państwowy arbitrów i określenia przez tenże sąd treści zapisu nie może mieć miejsca w przypadkach, gdy strony zawarły ogólną klauzulę kompromisarską przed wejściem w życie ustawy z 16. VII. 1925 r. (25. I. — 13. II. 1931 r., I. C. 1783/30).

Art. 1370¹. Decyzja sądu I-ej instancji w przedmiocie oznaczenia treści zapisu na sąd polubowny i wyznaczenia arbitrów nie ulega

zaskarżeniu. Nie może również być kwestjonowana w późniejszym postępowaniu, wszczętem na skutek sporu o wartość wyroku sądu polubownego, wydanego na podstawie powyższej decyzji. (23. I. — 13. II. 1931 r., I. C. 1783/30).

Art. 1372. Data wydania przez sąd polubowny wyroku winna być stwierdzona w samym wyroku. Późniejsze oświadczenie arbitrów, chociażby złożone na piśmie, nie ma znaczenia prawnego, gdyż funkcje sądu polubownego całkowicie ustają z chwilą wydania wyroku (art. 1394 upc.). Nie jest również dopuszczalne przesłuchanie świadków celem stwierdzenia daty wyroku sądu polubownego. Uchybienie, którego dopuścił się sąd polubowny przez pominięcie daty, nie powoduje nieważności wyroku, jeżeli wyrok złożony został sądowi państwowemu przed upływem terminu, w którym wyrok winien był zapaść i jeżeli tą drogą urzędownie będzie stwierdzone, iż termin ten nie został uchybiony. (13. III. 1931 r., I. C. 2357/30).

Wacław Miszewski,
Sędzia Sądu Najwyższego.

ORZECZNICTWO CYWILNE SĄDU NAJWYŻSZEGO (B. ZABÓR AUSTRIACKI)

Kodeks cywilny.

§ 24 kc. i § 10 lit. a ustawy z 31 marca 1918 Dz. u. p. Nr. 129 o uznaniu za zmarłego. Za osoby zainteresowane w uchyleniu lub sprostowaniu orzeczenia sądowego o uznaniu za zmarłego nie można uważać tych, którzy od spadkobierców osoby mylnie uznanej za zmarłą nabyli teje majątek. (O. z 27. I. 1931 Rw. 1986/30).

§ 46. Narzeczona, bez której winy zaręczyny zostały cofnięte, ma prawo do żądania od narzeczonego zwrotu kosztów przygotowań do ślubu i uczyty weselnej. Do zwrotu kosztów zakupu rzeczy celem przygotowania ślubu narzeczony jest obowiązany jedynie za jednoczesnym wydaniem mu tych rzeczy. (O. z 6. V. 1931 Rw. 944/31).

§ 110. Połączenie się tylko faktyczne małżonków separowanych sądownie nie uchyla skutków orzeczenia separacyjnego. (O. z 23. X. 1930 Rw. 1967/30).

§ 115. Nie wpuszczanie do mieszkania przez męża żony, powracającej późnym wieczorem, nie stanowi dostatecznej podstawy do orzeczenia rozwodu z wyłącznej winy męża. (O. z 23. XII. 1930 Rw. 1835/30).

§§ 1017, 1018. Właściciel domu nie odpowiada za wynagrodzenie osoby najętej przez dozorczynię domu do wykonywania prac około porządku domowego. (O. z 7. I. 1931 Rw. 1440/30).

§ 1153. Właściciel urządzania warsztatowego pracodawcy nie odpowiada uczniowi rzemieślniczemu za szkody wyrządzone temuż przez pracodawcę wskutek bezprawnego przedłużenia czasu trwania nauki zawodowej, chociaż praca ucznia przysporzyła właścicielowi korzyści materialne. (O. z 4. III. 1931 Rw. 2255/30).

§ 1158 kc. i rozp. Prez. Rzpl. z 18 marca 1927 Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 409 o kaucjach składanych w związku z umową pracy. Weksel własny, złożony przez pracownika pracodawcy na zabezpieczenie szkód, jakiego z czynności pracownika powstać mogły dla pracodawcy, nie podpada pod pojęcie wartości w rozumieniu art. 2 tegoż rozporządzenia i nie podlega obowiązкови zwrotu w terminie oznaczonym art. 4 rozporządzenia. (O. z 4. III. 1931 Rw. 2282/30).

§ 1311. Właściciel domu nie odpowiada za skutki poślizgnięcia się przechodnia przed tego domem, jeżeli przechodzień nie wykaże, że właściciel dopuścił się przekroczenia przepisów o należytem utrzymywaniu chodnika przed domem. (O. z 15. I. 1931 Rw. 2499/30).

§ 1408. Przejęcie przez nabywcę nieruchomości reszty ceny kupna do zapłaty jako długu hipotecznie zabezpieczonego nie uzasadnia osobistej odpowiedzialności przejmującego nabywcy za ten dług. (O. z 4. XII. 1930 Rw. 749/30).

§ 1500. Istnienie zaufania do ksiąg gruntowych ocenić należy według chwili nabycia nieruchomości, będącej przedmiotem wpisu. (O. z 18. XII. 1930 Rw. 1505/30).

Ochrona lokatorów.

Art. 11, ustęp 2, lit. a. Jednorazowe bezskuteczne upomnienie o zapłatę kilku zaległych rat czynszowych wystarcza do wypowiedzenia umowy najmu. (O. z 1. X. 1930 Rw. 1562/30).

Art. 12, ust. 1. Osobę dziedziczącą lokal obciąża odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania poprzednika, wynikające z umowy najmu, zatem także za zaległości w zapłacie komornego, zawinione przez poprzednika. (O. z 10. IV. 1931 Rw. 578/31).

Przerachowanie.

§ 40. Złożenie sumy dłużnej do depozytu i wiążące się w tern domniemanie uznania należności odsetek do czasu złożenia, nie skutkuje przerwy przedawnienia roszczenia o te odsetki, jeżeli złożenie nie odpowiadało wymaganiom ustawowym a wierzyciel depozytu nie podjął. (O. z 4. XII. 1930 Rw. 749/30).

Postępowanie sądowe.

§ 1 nor. jur. i art. 1 rozp. Prez. Rzpl. z 22 marca 1928 Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 350 o sądach pracy. Wdowa po pracowniku nie

może roszczeń o kwartał pośmiertny dochodzić przed sądem pracy, lecz tylko przed właściwym sądem powszechnym. (O. z 30. XII. 1930 R 797/30).

§ 1 *nor. jur.* Spór o opróżnienie pomieszczeń, zarekwirowanych przez Skarb Państwa na zasadzie ustawy z 27 listopada, 1919 r. Dz. U. R. P. poz. 498 należy do właściwości sądów powszednich. (O. z 10. IV. 1931 R w. 176/31).

§ 1 *nor. jur.* Odszkodowanie za uszkodzenie muru granicznego, wywołane rozmyślną zmianą oddziaływania opadów deszczowych na mur, może być dochodzone skargą wniesioną przed sąd powszechny. (O. z 26. II. 1931 R w. 2180/30).

§ 50 *ust. 2 L 3 nor. jur.* Spór o alimentację żony przez męża należy do wyłącznej właściwości sądu okręgowego. (O. z 1. X. 1930 R w. 1517/30).

§ 502 *proc. cyw. oraz art. 30 i 31 rozp. Prez. Rzp. z 22. III. 1928 Dz. U. R. P. poz. 350 o sądach pracy.* Rozp. o sądach pracy zmieniło obowiązujące w b. zaborze austriackim przepisy o środkach prawnych, wnoszonych do Sądu Najwyższego, tylko w tym kierunku, że najniższa granica dopuszczalności tych środków prawnych niższo została z 300 zł do 200 zł tych i że inaczej zostały sformułowane przyczyny rewizyjne; pozatem dotychczasowe przepisy proceduralne o warunkach dopuszczalności rewizji w sporach o wartości 300 do 1000 złotych pozostają w mocy. (Zasada prawna z 22 kwietnia 1931 R w. 2491/30 i 2560/30 Prez. 44/31 i 48/31, ustalona w składzie siedmiu sędziów, wpisana do księgi zasad prawnych).

§ 1 *p. 1 ord. egz. i § 466 pr. cyw.* Wniesienie spóźnionego odwołania nie ma wpływu na prawomocność i wykonalność wyroku; dozwoleń egzekucji w razie wniesienia spóźnionego odwołania jest niezależne od doręczenia uchwały odrzucającej spóźnione odwołanie. (O. z 12. II. 1931 R w. 58/31).

§ 35 *ust. 1 ord. egz.* Egzekucja dozwolona jest „w toku”, jak długo nie doprowadziła do zaspokojenia wierzyciela ani nie została zastanowiona. (§ 39/1 *ord. egz.*). (O. z 11. XII. 1930 R w. 1687/30).

§ 216 *p. 2 ord. egz. oraz art. 92 ustawy z 15 lipca 1925 Dz. U. R. P. poz. 550.* Podatek przemysłowy ma pierwszeństwo zaspokojenia tylko na ruchomościach, a nie na nieruchomościach, dlatego też zaległym składom Kas Chorych i Zakładów Ubezpieczeń od wypadków nie służy uprzywilejowane prawo pierwszeństwa na nieruchomościach. (O. z 1. IV. 1931 R. 31/31).

§ 251 *L. 1 ord. egz.* Stosunkowo kosztowne futro nie należy do przedmiotów, wyjętych z pod egzekucji, chyba że zobowiązany wykaże, że nie jest w stanie nabyć w miejsce zajętego futra nawet taniego zimowego okrycia. (O. z 3. III. 1931 R 94/31).

§ 331 ord. egz. Egzekucji celem ściągnięcia wierzytelności pieniężnej z nieruchomości, wpisanej w księdze gruntowej jako własność osoby innej niż dłużnika, nie można opierać na przepisach §§ 331 i nast. ord. egz. (O. z 26. II. 1931 R. 27/31).

Prawo handlowe.

Art. 67 i 82. Wynagrodzenie za pośrednictwem należy się dopiero wówczas, gdy umowa, będąca przedmiotem pośrednictwa, przyjdzie do skutku. Za rokowania nie należy się pośrednikowi wynagrodzenie. (O. z 30. XII. 1930 R. 1806/30).

Art. 310. Nie można drogą skargi z § 228 proc. cyw. dochodzić nieistnienia przesłanek kupieckiego prawa zastawu z art. 310 kod. handl. (O. z 24. III. 1931 R. 2123/30).

Prawo kolejowe.

§ 1 ustawy z 5 marca 1869 Dz. p. p. Nr. 27. Wypadek w ruchu kolei musi być wywołany anormalnością w samym ruchu albo anormalnością w urządzeniach, które bezpośrednio służą do przygotowania i utrzymania ruchu; sam wypadek w obrębie takich urządzeń np. w budynku stacyjnym lub na peronie nie wystarczy do zastosowania przepisów rzeczonyj ustawy. (O. z 2. X. 1930 R. 154/30).

Art. 99 przepisów przewozowych z 18 stycznia 1928 Dz. U. R. P. Nr. 14, poz. 102. Osoba trzecia nie jest uprawniona do występowania przeciwko Polskim Kolejom Żelaznym o odszkodowanie z zaznaczeniem, że występuje jako pełnomocnik nadawcy lub odbiorcy. (Zasada prawna z 24. III. 1931 R. 1567/30, Prez. 12/31, ustalona przez skład siedmiu sędziów).

Prawo wekslowe.

Art. 2 ust. końcowy. Osoba, która podpisała weksel przed jego całkowitem wypełnieniem, a nie prowadziła z wierzycielem wekslowym żadnych układów co do sposobu wypełnienia weksłu, nie może podnosić zarzutu, że weksel niezgodnie z jej wolą został wypełniony. (O. z 5. II. 1931 R. 2668/30).

Art. 70. Przedawnienie z weksłu, danego bez wypełnienia terminu płatności, nie zaczyna biec od czasu wręczenia wierzycielowi weksłu. (O. z 15. I. 1931 R. 2611/30).

Art. 71. Przerwa przedawnienia wekslowego nie następuje przez wniesienie skargi wekslowej, jeżeli adres pozwanego podany w skardze jest mylny a sprostowania adresu dokonano dopiero po upływie terminu przedawnienia. (O. z 6. V. 1931 R. 419/31).

Ordynacja układowa.

§ 3 ustap 2. Termin dwuletni, pozostawiony dłużnikowi do zaspokojenia swych wierzycieli, należy liczyć od daty prawomocności uchwały zatwierdzającej układ. (O. z 10. XII. 1931 R. 602/30)

§ 37. Aż do rozpoczęcia rozprawy układowej dłużnik może zmienić swe propozycje układowe na niekorzyść wierzycieli. (O. z 10. XII. 1930 R. 602/30).

Prawo ubezpieczeniowe.

§ 8 ustawy z 23 grudnia 1917 Dz. p. p. Nr. 501. Obowiązek ubezpieczającego do wydania ubezpieczonemu dokumentu nie jest ustaleniem piśmiennej formy zawarcia umowy. Dokument wydany stanowić ma tylko dowód ubezpieczenia. (O. z 30. V. 1930 R. 2315/29).

Art. 2, lit. e rozp. Prez. Rzp. z 27 maja 1927 Dz. U. R. P. poz. 410 o przymusowym ubezpieczeniu od ognia. Jatka, zbudowana pod cudzym dachem na cudzym gruncie, wziętym w najem na przeciąg lat trzech nie może być w drugim roku swego istnienia uważana za budynek o charakterze stałym, podlegający przymusowemu ubezpieczeniu od ognia. (O. z 4. III. 1931 R. 2642/30).

Kasa Chorych.

Art. 3 ustawy z 19 maja 1920 Dz. U. R. P. poz. 272. Pracodawca nie jest obowiązany do zwrotu Kasie Chorych kosztów leczenia pracownika uznanego za niepodlegającego obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby, jeżeli zgłoszenie pracownika do ubezpieczenia nie było ani z rozmysłu niewłaściwe ani lekkomyślne. (O. z 11. III. 1931 R. 2650/30).

Art. 73 ust. 5 teje ustawy. Ustawa o Kasach Chorych dając w art. 73 postanowienia o sposobie uchwalenia regulaminu dla urzędników w przyszłości, nie zniósła, tem samem istniejących dawniejszych regulaminów (pragmatyki służbowej dla urzędników). (O. z 10. IV. 1931 R. 256/31).

Sprawy adwokackie.

§ ust. drugi ordynacji adwokackiej. Wstrzymanie załatwienia podania przez Wydział Izby adwokackiej o wpis na listę adwokatów lub odrzucenie odwołania przez Izbę jest równoznaczne z tymczasową odmową wpisu, od której w myśl § 7, ustęp 2 ord. adw. służy odwołanie. (O. z 10. IV. 1931 R. 211/31).

§ 16. Za wynagrodzenie adwokata za czynności zawodowe, dokonane na zamówienie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, nie odpowiada zawiadowca spółki osobiście, jeżeli nie przyjął na siebie tej odpowiedzialności. (O. z 10. IV. 1931 R. 162/31).

§ 15 statutu dyscyplinarnego. Przepis § 15 statutu dyscyplinarnego nie stwarza odrębnego toku instancyj, różnego od toku przewidzianego w § 7 ustęp 2 ordynacji adwokackiej. (O. z 27. VIII. 1929 R. 600/29).

Dr. Włodzimierz Dbałowski,
Sędzia Sądu Najwyższego.

ORZECZNICTWO CYWILNE SĄDU NAJWYŻSZEGO
(B. ZABÓR PRUSKI)*Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.*

Art. 81. Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wydane z mocą ustawy, nie podlegają co do swej ważności badaniu sądu i to zarówno co do swej wewnętrznej treści jak i warunków, uprawniających Prezydenta do wydania takiego rozporządzenia. (12. 6. 31. 29/31).

Kodeks cywilny.

§ 168. Kontrakt dzierżawy przedsiębiorstwa kinowego wymaga do swej skuteczności zatwierdzenie przez sąd opiekuńczy, chociaż został zawarty przez pełnomocnika, którego pełnomocnictwo wskutek śmierci mocodawcy nie zgasło, jeśli wśród spadkobierców mocodawcy znajdują się małoletni. (29. 5. 31. 466/30).

§ 172. Depesza nie może być uważana za dokument pełnomocnictwa w znaczeniu tego przepisu. (22. 5. 31. 72/31).

§ 313. Kontrakt kupna-sprzedazy nieruchomości nie jest nieważny wskutek tego, że w kontrakcie pokwitowano odbiór części ceny kupna w kwocie wyższej od rzeczywistej zapłaty lub że celem zaoszczędzenia na kosztach, połączonych z przeniesieniem własności, niezgodnie z prawdą zaznaczono, że wraz z nieruchomością sprzedaje się część inwentarza. (19. 6. 31. 39/31).

§ 630. Pracownik może żądać wydania tylko jednego świadectwa: albo ograniczonego do określenia stosunku służbowego i czasu jego trwania albo rozszerzonego na sposób wykonywania obowiązków służbowych i prowadzenia się podczas służby. W świadectwie rozszerzonym pracodawca nie może jednak zataić przyczyny rozwiązania stosunku służbowego, jeśli przyczyną tą było zachowanie się (sprzeniewierzenie) pracownika podczas służby. (5. 6. 31. 23/31).

§ 817. Dłużnik, który opłacał odsetki umowne wyższe niż na to zezwalają obowiązujące przepisy, może żądać zwrotu nadwyżki lub nadwyżkę policzyć na pożyczony kapitał. (1. 4. 31. 413/30).

§ 839. Do zakresu obowiązków urzędowych kierownika urzędu wobec podwładnych należy także troska o dobro i bezpieczeństwo urzędników w służbie, zwłaszcza pod względem ochrony ich zdrowia przy wykonywaniu funkcji urzędowych. W szczególności przydział pracy należy dostosować do stanu zdrowia podwładnego. Domaganie się pełnienia służby szkodliwej zdrowiu urzędnika przestaje jednak być bezprawnym, gdy na to ustawa zezwala lub wymaga tego wyższa konieczność. (22. 5. 31. 1/31).

Prawo handlowe.

§ 355. 1. Stosunek rachunku bieżącego może powstać tylko na podstawie umowy stron. Umowa taka nie wymaga żadnej szczególnej formy, może więc być dokonana przez czynności konkludentne.

2. Niezakwestjonowanie wyciągu z rachunku a nawet uznanie salda nie pozbawia dłużnika prawa twierdzenia, że poszczególne pozycje rachunku bieżącego nie mają prawnej podstawy. Mimo uznania salda dłużnik może korzystać z przepisów § 812 k. c. i w warunkach, wymienionych w tym paragrafie, odmówić wykonania zobowiązania. (1. 4. 31. 429/30).

Prawo wekslowe.

Art. 4. a) Wręczenie weksla in blanco z upoważnieniem do jego wypełnienia nie mieści w sobie bez wszystkiego upoważnienia do zaopatrzenia go w domicyl, gdyż umiejscowienie nadaje wekslowi treść szczególną, odbiegającą od typowej. Zgoda na umiejscowienie wymaga wyraźnego oświadczenia lecz może wynikać także z zachodzących okoliczności. (20. 3. 31. 408/30).

b) Klauzula umiejscowienia podlega wykładni według najogólniejszych poglądów życia społecznego. Wzmianka na wekslu: „Płatny Powiatowa Kasa Oszczędności w O.” lub „Mieszkanie prawne co do tego weksla wybieram Powiatową Kasę Oszczędności w O.” oznacza, że Powiatowa Kasa Oszczędności w O. jest domicyljatem, u którego weksel jest płatny. (25. 3. 31. 243/30 i 267/30).

Art. 68. Autentyczność podpisu dłużników wekslowych winien udowodnić powód. (15. 5. 31. 101/31).

Art. 84. Sprostowanie protestu aktem dodatkowym jest niedopuszczalne i treść protestu jako solennego aktu formalnego musi być wyłożoną wyłącznie z dokumentu. (25. 3. 31. 243/30 i 267/30).

Art. 85. Protest nie musi zawierać dosłownie wszystkich faktów w przepisie tym wymienionych. Ustawie stanie się zadość, jeśli przy rozumnej wykładni udokumentowanych faktów okoliczności, mające być ustalone, wynikają dostatecznie z całokształtu faktów stwierdzonych w proteście. W szczególności stwierdzenie w proteście, że weksel przedstawiono na miejscu płatności osobie M. i wezwano ją bezskutecznie do zapłaty, odpowiada przepisom art. 85. 1. 1. i 2., chociaż nie zaznaczono, że osoba M. jest kasjerem domicyljata i nie przytoczono jej oświadczenia. (25. 3. 31. 243/31 i 267/30).

Ustawa z dnia 21. czerwca 1879 o zaczępieniu czynności prawnych dłużnika (Dz. U. Rzeszy, str. 277).

§ 3. Wierzyciel, który zaczępią obciążenie nieruchomości dłużnika hipoteką na rzecz osoby trzeciej, nie może z tytułu zaczępienia skarżyć o zezwolenie na skierowanie egzekucji do tejże hipoteki. (17. 4. 31. 69/31).

Rozporządzenie z dnia 14. grudnia 1916 o nadzorze sądowym.

§ 60. Uгода przymusowa, prawomocnie zatwierdzona, jest skuteczna dla i przeciw wszystkim wierzycielom uczestniczącym w znaczeniu § 33 1. c, jeśli byli wymienieni przez dłużnika w spisie wierzycieli, choćby nie wszystkie ich roszczenia były podane przez dłużnika lub podane w sumie niższej niż rzeczywiście im przysługiwały. (13. 3. 31. 451/30).

Rozporządzenie o przerachowaniu zobowiązań pryw.-prawnych.

§ 40. Kasjer instytucji bankowej jest pełnomocnikiem handlowym w myśl § 54 k. h., uprawnionym do przyjmowania skutecznych przez dłużnika wpłat, które w zwyczajnych warunkach do jej kasy wpływają, t. j. takich, które odnoszą się do należności płatnych. Zapłata tego rodzaju, dokonana do rąk kasjera, musi być uważana jako zapłata uskuteczniiona do rąk samego wierzyciela i zastrzeżenie w myśl § 40 1. c. musi być uczynione przy przyjęciu zapłaty a nie dopiero po powzięciu o niej wiadomości przez organy kierownicze instytucji. (22. 5. 31. 77/31).

§ 47. Przerachowanie wierzytelności musi być dokonane, załecznie od wyboru stron, zarówno w postępowaniu niespornem jak spornem. Przerachowanie, dokonane w postępowaniu niespornem, nie może być kwestjonowane w postępowaniu spornem, dotyczącem zapłaty wynikłej z przerachowania sumy, jest bowiem także dla sądu procesowego wiążące. (10. 4. 31. 439/30).

Ustawa o postępowaniu cywilnem.

§ 138 ust. 2. u. p. c. Strona może w każdym terminie, wyznaczonym do rozprawy, zarówno w pierwszej jak w drugiej instancji i nawet po przekazaniu sprawy przez wyższą instancję, do instancji niższej celem ponownego rozpoznania sprawy, zaprzeczyć niekorzystnym dla niej faktom, którym przedtem nie przeczyła. Ograniczenia, zawarte w przepisie § 290 u. p. c. stosują się tylko do rzeczywistego przyznania, którem jest oświadczenie strony przed sądem

na rozprawie, że pewien fakt, podany przez przeciwnika a dla niej w znaczeniu prawnym niekorzystny, jest prawdziwy. (15. 5. 31. 101/31).

§ 265. W razie odstąpienia roszczenia, objętego sporem osobie trzeciej, dłużnik nie może się bronić w procesie zarzutami, któreby nie mogły być skuteczne przeciw cesjonariuszowi; może natomiast posługiwać się wszelkimi zarzutami, które materialnie unicestwiają roszczenie cesjonariusza. (3. 7. 31. 195/31).

§ 274 l. 2. Dla roszczeń pieniężnych urzędników państwowych przeciw Skarbowi Państwa, wynikłych z stosunku służbowego, droga sądowna jest niedopuszczalna. (29. 5. 31. 335/30; 29. 5. 31. 386/30; 12. 6. 31. 460/30; 17. 4. 31. 445/30).

§ 300. O ile ustawa nie stanowi inaczej, wyrok musi być wyrazem własnego przekonania i zapatrywania sądu. W szczególności zasady prawnej, której sąd sam nie podziela, nie należy stosować li tylko dlatego, że wypowiedział ją Sąd Najwyższy w innych sprawach. (22. 5. 31. 2/31).

§ 322. Prawomocne wyroki, z których każdy przyjmuje, że dany kontrakt kupna sprzedaży jest nieważny i dlatego jeden oddał kupującego ze skargą o oddanie kupionej nieruchomości w posiadanie, a drugi zasądza sprzedającego na zwrot kupującemu zapłaconej ceny kupna, nie są przeszkodą do oddalenia sprzedającego z późniejszą skargą o zasądzenie kupującego na przewłaszczenie odnośnej nieruchomości z powrotem na sprzedającego. (22. 5. 31. 10/31).

§ 549. Rewizji nie można oprzeć na zarzucie obrazy prawa zagranicznego, chociażby jego przepisy były równobrzmiące z prawem, obowiązującym w Polsce. ((10. 4. 31. 412/30).

§ 1042. Dopóki orzeczenie sądu polubownego nie zostanie złożone w sądzie z zachowaniem przepisów § 1039 u. p. c, skarga o wydanie wyroku wykonawczego jest niedopuszczalna. Strona może domagać się od sędziów polubownych zastosowania się do przepisów § 1039 u. p. c. a gdy sędziowie żądaniu temu odmówią lub nadmiernie zwlekają, może w myśl §§ 1033, 1045 u. p. c. wystąpić o uchylenie umowy o sąd polubowny. (15. 5. 4/31).

Ustawa z dnia 15. lipca 1925 o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. poz. 550\25).

Art. 92. Przedmioty stanowiące własność osób trzecich, chociażby były używane w przedsiębiorstwie, nie odpowiadają za wymierzony przedsiębiorcy podatek przemysłowy. (8. 5. 31. 42/31; 22. 5. 31. 2/31).

Wojciech Trampler,
Prokurator Sądu Najwyższego.

ORZECZNICTWO
NAJWYŻSZEGO TRYBUNAŁU ADMINISTRACYJNEGO

I. ZAKRES WŁAŚCIWOŚCI NAJW. TRYBUNAŁU ADMIN.

140. Ocena, czyli orzeczenie zostało wydane przez właściwą władzę, należy do N. T. A. z urzędu, a zatem zarzut, dotyczący niewłaściwości władzy orzekającej, podniesiony przez skarżącego po raz pierwszy dopiero przed N. T. A., nie może być z mocy art. 24 ustawy o N. T. A. pominięty. (28. V. 1931 r. L. Rej. 414/29).

141. Przepis art. 98 p. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. marca 1928, poz. 341 Dz. Ust. (o postępowaniu administracyjnym) nie wyklucza możliwości wniesienia skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego. (1. VI. 1931 r. L. Rej. 3891/29).

*II. POSTĘPOWANIE PRZED WŁADZAMI
ADMINISTRACYJNEMU.*

142. a) W postępowaniu dyscyplinarnym na zasadzie obowiązującej w górnośląskiej części Województwa Śląskiego pruskiej ustawy dyscyplinarnej z 21. lipca 1852 (Zb. Ust. pr. str. 465) dopuszczalne jest zgłoszenie odwołania (§ 42 cyt. ustawy) w Wydziale Powiatowym, jako sądzie dyscyplinarnym I instancji, także w języku niemieckim a to na zasadzie art. 4 ustawy śląskiej z 16. I. 1923 w przedmiocie języka urzędowego (Dz. Ust. śl., poz. 34). Natomiast uzasadnienie odwołania do N. T. A.-ego (§ 43) w języku niemieckim nie jest dopuszczalne wobec przepisu § 2 regulaminu N. T. A.-ego (Dz. Ust. poz. 537 ex 1928).

b) Odwołaniu, zgłoszonemu prawidłowo w terminie z § 42 ustawy dyscyplinarnej, winien sąd dyscyplinarny I instancji nadać dalszy bieg według § 44 i 45 tej ustawy także wówczas, gdy pisemne uzasadnienie odwołania wogóle nie zostało wniesione, lub gdy wniesiono je nieprawidłowo. (17. III. 1931 r. L. Rej. 2390/28).

143. Władza administracyjna nie jest obowiązana do kolejnego stosowania sposobów doręczania pism urzędowych, wymienionych w art. 23 Rozp. Prez. Rzpltej z d. 22. III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym Dz. U. p. 341. (30. IV. 1931 r. L. Rej. 3137/29).

144. Od orzeczenia władzy, wydanego na zasadzie § 15 ordynacji egzekucyjnej z 27. maja 1896 r. (austr. dz. u. p. Nr. 79), a uznającego pewien zakład za publiczny względnie powszechnie użyteczny, wierzycielowi zakładu, jako nie będącemu stroną w tem postępowaniu, nie przysługuje prawo wniesienia odwołania w administracyjnym toku instancji. (8. V. 1931 r. L. Rej. 3803/29).

145. Mylna wykładnia obowiązującego przepisu prawnego nie może być uważana za brak jakiegokolwiek podstawy prawnej w rozumieniu art. 101, lit. b. Rozporz. Prez. Rzpłtej z d. 22. III. 1928 o postępowaniu administracyjnym D. U. p. 341. (18. XII. 1930 r. L. Rej. 1195/29).

III. SPRAWY URZĘDNICZE.

1. Prawa i obowiązki służbowe.

146. Urzędnik, który z mocy art. 59 ustawy o państwowej służbie cywilnej z 17. lutego 1922 r. poz. 164 Dz. Ust. zgłosił wystąpienie ze służby państwowej, ma prawo cofnąć to zgłoszenie jak długo nie została mu zakomunikowaną decyzja władzy co do przyjęcia zgłoszenia wystąpienia względnie jak długo nie upłynął wskazany w art. 61 powyższej ustawy termin czterotygodniowy. (24. III. 1931 r. L. Rej. 3205/29).

147. Czas zawieszenia w służbie nauczyciela, pełniącego obowiązki kierownika szkoły, w razie zasądzenia dyscyplinarnego, jako niezaliczalny do służby czynnej po myśli art. 135 ust. 1 i 3 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, w brzmieniu ustalonym rozp. Ministra W. R. i O. P. z 3. 2. 1928, poz. 462 Dz. Ust. nie może być uwzględniony dla uzasadnienia uprawnień z art. 147 ust. 2 tej ustawy w przedmiocie uznania p. o. kierowników, za mianowanych w rozumieniu art. 11 na stanowisko kierowników. (11. XII. 1930 r. L. Rej. 262/29).

2. Uposażenie.

148. Ustęp 2 art. 13 ustawy amnestyjnej z d. 22. czerwca 1928 roku (Dz. U. R. P., poz. 641), wyłączający z pod amnestji skutki kar, polegające na utracie prawa do poboru uposażeń, emerytur, rent i innych należności ze Skarbu Państwa i z kas samorządowych, ma również zastosowanie i do skutków kary dyscyplinarnej nagany. (14. IV. 1931 r. L. Rej. 2495/29).

149. Udział nauczyciela w kierowaniu praktyką przedegzaminową kandydata na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich nie jest równoznaczny z udzielaniem instrukcyj pedagogicznych nauczycielom, a tern samem nie uzasadnia uzyskania przez nauczyciela na czas kierowania ową praktyką niższej obowiązującej liczby godzin nauczania do godzin 6, oraz dodatku do uposażenia w wysokości 112.5 mnożnych miesięcznie, w ramach art. 38 ustawy z 9. października 1923, poz. 924 Dz. Ust., w brzmieniu, ustalonym ustawą z 22. grudnia 1925, poz. 918 Dz. Ust. (10. IV. 1930 r. L. Rej. 1832/28).

150. Uznanie nauczyciela w trybie orzeczenia komisji dyscyplinarnej winnym przestępstwa służbowego, atoli przy zastosowaniu ust. 3 i 4 art. 82 ustawy o stosunkach służbowych nauczyciela poz. 462/28 Dz. Ust. bez wymierzenia mu kary, nie uzasadnia w myśl ust. 3 art. 135 pomienionej ustawy roszczenia o wypłacenie mu części poborów, której wypłatę wstrzymano na czas zawieszenia go w pełnieniu służby. (9. V. 1931 r. L. Rej. 3216/29).

151. Postanowienie ust. ostatniego art. 11 ustawy uposażeniowej z dn. 9. X. 1932 r., poz. 924 Dz. Ust. o obowiązku zwrotu przez funkcjonariuszów, którzy samowolnie opuścili służbę, uposażenia za czas nieprzesłużony, dotyczy tylko wypadków takiego samowolnego opuszczenia służby, które pociąga za sobą rozwiązanie stosunku służbowego wskutek nie powrócenia więcej do służby. (2. V. 1931 r. L. Rej. 2943/29).

152. Etatowy asystent w Wojskowym Sądzie Okręgowym, pełniący funkcje sędziego śledczego lub prokuratora, ma na zasadzie uchwały Rady Ministrów z dnia 5. sierpnia 1926 r. (poz. 225/26 Dz. Rozk.) i pktu 2 rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wojskowych (poz. 70/27 Dz. Rozk.) prawo do pobierania wyższego dodatku służbowego, przywiązanego do spełnianej funkcji. (16. IV. 1931 r. L. Rej. 3596/29).

3. *Należytości uboczne.*

153. Nauczycielom Instytutów Teologicznych nie przysługuje prawo do ulg w przejazdach państwowymi środkami komunikacyjnymi w ramach ust. 4 art. 10 ustawy z 9. października 1923, poz. 924 Dz. Ust. (22. XI. 1930 r. L. Rej. 5069/28).

156. W b. dzielnicy pruskiej przydział aplikanta nieegzaminowanego do poszczególnych sądów, urzędów i osób w obrębie danego sądu apelacyjnego nie jest przeniesieniem na inne miejsce służbowe w rozumieniu § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z d. 17. września 1927 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia. (Dz. U. R. P. poz. 826). (29. IV. 1931 r. L. Rej. 17/29).

4. *Emerytura i zaopatrzenia.*

155. Do zastosowania postanowień art. 12 ustawy emerytalnej z dn. 11. grudnia 1923 r. nie jest wymagane stwierdzenie trwałej utraty zdolności do pracy zarobkowej. (14. III. 1931 r. L. Rej. 4321/29).

156. Czas kalendarzowej służby szeregowych b. Żandarmerji Austriackiej w okresie wojny z r. 1914/18 ulega podwójnemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej na zasadzie cyrkularnego rozporządzenia Ministra Obrony Krajowej z 15. czerwca 1916. Przez Nr. 9776/XIX w zakresie, wskazanym rozporządzeniem z 9. czerwca

1915 Nr. 361 Dz. U. P. austr. i na jego podstawie wydanem rozporządzeniem Ministerstwa Obrony Krajowej z 10. grudnia 1915 Nr. 362 Dz. U. P. austr. (19. III. 1931 r. L. Rej. 2122/29).

157. Przedsiębiorstwo państwowe „Żegluga Polska” jest instytucją państwową w rozumieniu art. 25 ustawy emerytalnej z d. 11. grudnia 1923 r. (17. III. 1931 r. L. Rej. 2666/29).

158. Zgodnie z art. 87, 89 i 60 ust. 1 ustawy emerytalnej z 11. grudnia 1923 r. (poz. 46/24 Dz. Ust.) przyznanie pensji wdowie wzgl. sieroczej za służbę zaborczą, jest uzależnione również od posiadania wzgl. przysługującego mężowi lub ojcu obywatelstwa polskiego z art. 2 lub 3 ustawy z dnia 20. stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (poz. 44 Dz. Ust.). (28. VI. 1930 r. L. Rej. 3565/28).

159. Art. 23 ust. 2 ustawy emerytalnej z dn. 11. XII. 1923 r., poz. 46 Dz. Ust. z 1924 roku nie ma zastosowania w razie darowania przez Prezydenta Rzeczypospolitej w drodze łaski skutków karno-sądowego zasądzenia. (21. III. 1931 r. L. Rej. 3738/29).

160. Fakt wymiaru uposażenia emerytalnego na podstawie ustawy emerytalnej z d. 28. lipca 1921 r. poz. 466 Dz. Ust. nie stoi na przeszkodzie do zastosowania art. 36 późniejszej ustawy emerytalnej z d. 11. grudnia 1923 r., poz. 46 Dz. Ust. z r. 1924 o podwyższeniu przyznanego uposażenia emerytalnego, o ile roszczenia o to podwyższenie odpowiadają warunkom, w ostatnio cytowanym artykule wskazanym. (6. V. 1930 r. L. Rej. 2860/28).

161. Rosyjskie prawo morskie (art. 77 księgi IX rosyjskiego Zbioru Postanowień Morskich, wyd. 1910 r.) dawało etatowym funkcjonarjuszom marynarki wojennej co do zaliczenia do wysługi emerytalnej lat wojennych tylko takie prawa, jakie były przewidziane w odnośnych przepisach ogólnej ustawy o emeryturach, wyd. 1896 roku (Zbiór Praw Ces. Ros., tom III). (21. II. 1931 r. L. Rej. 887/29).

162. W myśl artykułów 17 i 60 ustawy emerytalnej z dnia 11. grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. poz. 46/1924 r.) dla wdów i sierot po funkcjonarjuszach państwowych, którzy pełnili służbę na terytorjum wolnego miasta Gdańska i pobierali ostatnio uposażenie, obliczone według mnożnej, ustalonej w guldenach gdańskich, zaopatrzenie emerytalne winno być obliczone według tej samej mnożnej, chociażby wdowa i sieroty przebywały na terytorjum Rzeczypospolitej. (26. III. 1931 r. L. Rej. 2967/29).

163. Członkowie stanu duchownego, którzy pobierają uposażenie emerytalne, przyznane im na zasadzie art. 54 ustawy z 28. lipca 1921, poz. 466 Dz. Ust. po przerachowaniu go w ramach art. 6 i 86 ustawy z 11. grudnia 1923, poz. 46/24 Dz. Ust., uprawnieni są

do otrzymania jednorazowych zasiłków, przewidzianych w art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 23. stycznia 1928, poz. 41 Dz. Ust. (10 I. 1931 r. L. Rej. 278/29).

164. Przewidziane w ustępie 2 art. 97 ustawy emerytalnej z 11. grudnia 1923 r., poz. 46/24 Dz. Ust. o d r ę b n e traktowanie sprawy zaliczenia lat służby samorządowej albo pracy zawodowej niezależnie od wymiaru emerytury, może mieć miejsce jedynie w czasie c z y n n e j s ł u ż b y funkcjonariusza. (25. IV. 1931 r. L. Rej. 2890/29).

165. a) Ograniczenie co do wysokości i rodzaju kosztów przesiedlenia emeryta, wyrażone w art. I ustawy emerytalnej z 11. XII. 1923, poz. 46/24 Dz. Ust., nie zostało zniesione przez wprowadzenia w § 19 p. b) rozporządzenia Rady Ministrów z 17. IX. 1927, poz. 826 Dz. Ust. ryczałtu na pokrycie „wszystkich innych wydatków połączonych z przesiedleniem”.

b) Przepis §-u 6, ust. 1 rozp. Rady Ministrów z 26. III. 1924, poz. 320 Dz. Ust., zawierającego przepisy wykonawcze do art. 21 ustawy emerytalnej z 11. XII. 1923, poz. 46/24 Dz. Ust., mówiący o analogicznym zastosowaniu przepisów odnośnie przesiedleń funkcjonariuszów państwowych względnie zawodowych wojskowych w służbie czynnej, ma na myśli jedynie wypadki, n i e u n o r m o w a n e wyraźnie ustawą emerytalną.

c) Obowiązek zwrotu kosztów przesiedlenia się emeryta „z rodziną”, oparty na art. 21 ustawy emerytalnej z 11. XII. 1923, nie obejmuje kosztów przesiedlenia s ł u ż b y d o m o w e j emeryta. (2. XII. 1930 r. L. Rej. 195/29).

166. Roszczenia emerytalne oficera armji zagranicznej (franc), przyjętego do czynnej służby w Wojsku Polskiem na podstawie indywidualnego k o n t r a k t u, a zatem umowy o charakterze prywatno-prawnym, wyłączone są z pod orzecznictwa N. T. A. po myśli art. 3 lit. a) ustawy o N. T. A., poz. 400/26).

167. Wojskowy b. armji austriackiej, który bezpośrednio po okresie niewoli przyjęty został do jednej z formacji wojskowych polskich, ma prawo do zaliczenia mu tego okresu niewoli, chyba opóźnienie stawienia się do służby w formacji, wzgl. w wojsku polskiem nastąpiło z jego winy. (4. X. 1930 r. L. Rej. 114/29).

168. Art. 12 ustawy emerytalnej z dn. 11. XII. 1923, poz. 46 Dz. Ust. z 1924 roku nie rozróżnia związku pośredniego lub bezpośredniego między wypadkiem, a utratą zdolności zarobkowej, o ile chodzi o uprawnienia z tego artykułu wynikającego. (28. III. 1931 L. Rej. 2246/29).

169. Zaliczenie obowiązkowej służby wojskowej w charakterze t. zw. jednorocznego ochotnika b. armji austriackiej do wysługi emerytalnej dopuszczalne jest z ramach ust. 1 art. 81 ustawy z 11.

grudnia 1923, poz. 46/24 Dz. Ust. jedynie w wypadku, gdy odnośny funkcjonariusz państwowy, przed definitywnym zwolnieniem go ze związku armji z upływem 12-letniego okresu jej trwania, bezpośrednio ze służby wojskowej w charakterze t. zw. jednorocznego ochotnika przeszedł do cywilnej służby państwowej. (16. V. 1931 r. L. Rej. 2499/29).

170. Wobec postanowień art. 88 rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z d. 6. marca 1928 r. o policji państwowej (poz. 257 Dz. Ust.) z chwilą wejścia w życie tego rozporządzenia zastrzeżenie z art. 81 ustawy emerytalnej z 11. XII. 1923 r. co do niedopuszczalności korzystniejszego sposobu zaliczania do wysługi emerytalnej lat służby w b. państwie zaborczem odbytej, aniżeli w służbie państwowej polskiej, nie stoi na przeszkodzie uprzywilejowanemu zaliczaniu do tej wysługi lat służby w b. żandarmerji austriackiej w granicach zakreślonych przez powołany na wstępie art. 88 rozporządzenia z d. 6. III. 1928 r. (12. V. 1931 r. L. Rej. 6397/29).

171. Szeregowi armji rosyjskiej, w myśl art. 218 i 245 ustawy z 24. czerwca 1912, objętej księgą VIII zbioru rosyjskich postanowień wojskowych, w wydaniu z 1915 r., wyłączeni byli od dobrodziejstwa podwójnego zaliczenia im lat służby w okresie wojny. (5. III. 1931 r. L. Rej. 1255/29).

172. Darowanie w drodze łaski przez Prezydenta Rzeczypospolitej skutków kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby przywraca wydalonemu funkcjonariuszowi od dnia wydania aktu łaski prawa do uposażenia emerytalnego. (28. V. 1931 r. L. Rej. 3412/30).

173. Urlop bez uposażenia w służbie austriackiej nie podlega w myśl art. 81 ustawy emerytalnej z 11. grudnia 1923 r. (poz. 46/24 Dz. Ust.) zaliczeniu do emerytury, a to wobec zastrzeżenia w art. 81 niemożności korzystniejszego zaliczenia służby zaborczej oraz wobec przepisu art. 38 pkt. b. powołanej ustawy emerytalnej. (4. XII. 1930 r. L. Rej. 276/29).

174. Służba kolejowa ślusarza-kandydata, zakończona przepisaniem egzaminami i bez pośrednim przejściem na etatowe stanowisko, jest służbą przygotowawczą w rozumieniu ust. 6 art. 37 ustawy emerytalnej z 11. grudnia 1923 r., poz. 46/24 Dz. Ust. (9. V. 1931 r. L. Rej. 6011/29).

IV. SPRAWY SKARBOWE.

1. Cła i monopole.

175. Zastosowanie nieprzerachowanych stawek celnych na zasadzie § 3 punkt a) rozporządzenia Ministra Skarbu z 3. marca

1928, poz. 241 Dz. Ust. nie jest zawisłe od tego, czy towar, zgłoszony do odprawy celnej przed dniem 15. marca 1928, był w chwili zgłoszenia już wyładowany z wagonu kolejowego. (17. II. 1931 r. L. Rej. 788/29).

176. Oświadczenie rządowe, przewidziane w p. 7 art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23. grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej poz. 18 Dz. Ust. z roku 1928, nie mają mocy wstecznej odnośnie do obowiązku opłaty cła. (15. V. 1931 r. L. Rej. 5293/29).

177. a) Wydzierżawienie koncesji szynkarskiej za zezwoleniem władzy skarbowej w myśl § 368 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 7. lutego 1928, poz. 556 Dz. Ust. — jest dopuszczalne.

b) Przy udzielaniu zezwoleń na wydzierżawienie koncesji szynkarskiej władzy skarbowej przysługuje prawo swobodnego uznania. (21. V. 1931 r. L. Rej. 2997/29).

178. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26. marca 1927 r., poz. 289 Dz. Ust. o monopole spirytusowym (art. 78) nie zniosło w b. Galicji praw wyszynku napojów alkoholowych, związanych z nieruchomością (przemysł radykowany). (22. IV. 1931 r. L. Rej. 6170/29).

2. Należytości i opłaty państw.

179. Ustawa z 1. 7. 1926 r. o opł. stempl. (Dz. Ust. poz. 570) nie uchyliła mocy obowiązującej przepisów wymienionych w § 50 p. 9 Ces. rozp. z 15. 9. 1915 (austr. D. U. P. Nr. 279) o należytościach sądowych. (1. IV. 1931 r. L. Rej. 911/29).

180. Postanowienie umowne, że nabywca drzewa na pniu ma sam dokonać wyrębu, nie wystarcza do uznania danej transakcji za sprzedaż lasu na wyręb (art. 67 p. 1 ustawy stemplowej z 1 lipca 1926, poz. 570 Dz. Ust.). (26. XI. 1930 r. L. Rej. 3213/28).

3. Podatek dochodowy.

181. Różnice kursowe własnych listów zastawnych, wykupywanych niżej pari przez instytucję emisyjną na giełdzie celem ich wycofania zgodnie z postanowieniem statutu, stanowią zysk w rozumieniu art. 21 w związku z art. 6 ustawy o podatku dochodowym (poz. 411 Dz. Ust. z r. 1925). (20. III. 1931 r. L. Rej. 1135/28).

182. Dla pojęcia tentjemy w rozumieniu art. 18 ustawy o państwowym podatku dochodowym (poz. 411 Dz. Ust. z r. 1925) jest istotny jej ścisły związek z wynikami ruchu przedsiębiorstwa, czy to w ten sposób, że jest ona wogóle obliczona w procentach od obro-

tu lub zysku, czy też że jej wypłata lub określenie jej wysokości zależy od osiągnięcia pewnego obrotu lub zysku. (6. III. 1931 r. L. Rej. 1625/28).

183. Okoliczność, iż płatnik udzielił niewystarczających wyjaśnień na przedstawione mu wątpliwości, dotyczące wysokości dochodu z poszczególnych źródeł, nie uzasadnia jeszcze ustalenia ogólnego dochodu na podstawie zewnętrznych oznak (art. 64 ustawy o podatku dochodowym, poz. 411 Dz. Ust. z 1925 r.). (12. XII. 1930 r. L. Rej. 4568/28).

184. Prokura, udzielona na zasadzie art. 41 austriackiego kodeksu handlowego, obejmuje upewnienie do samodzielnego prowadzenia całego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 21 ustęp 3 ustawy o państwowym podatku dochodowym (poz. 411 Dz. Ust. z r. 1925). (22. IV. 1931 r. L. Rej. 2328/29).

185. Pod „wszelkiego rodzaju wynagrodzenia” osób, biorących czynny udział w zarządzie przedsiębiorstw i zarazem wchodzących do składu zarządu, rad nadzorczych, komitetów dyskontowych i komisji rewizyjnych w charakterze członków lub ich zastępców, wymienione w artykule 21 ustęp 3 ustawy o państw. pod. doch. (p. 411/25 Dz. Ust.), podpadają tylko wynagrodzenia z tytułu udziału w jednym z tych organów osoby prawnej. (25. IV. 1931 r. L. Rej. 322/29).

186. a) Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej, nie biorących czynnego udziału w zarządzie przedsiębiorstwa, podlegającego podatкови na zasadzie art. 21 ustawy o podatku dochodowym (poz. 411 Dz. Ust. z r. 1925), nie mogą być wyłączone z podstaw wymiaru podatku dla przedsiębiorstwa.

b) Przepis art. 21 ustęp 3 tejże ustawy nie wymaga stałego brania czynnego udziału w zarządzie do uwzględnienia płaconych za to sum jako potrącalnego wynagrodzenia na zasadzie i w granicach tego przepisu prawa. (28. I. 1931 r. L. Rej. 875/29).

187. Niedotrzymanie zobowiązania do przedstawienia dowodów i wyjaśnień, przyjętego przez płatnika poza postępowaniem wyjaśniającym, na żądanie buchaltera władzy podatkowej, nie powoduje zaoczności z art. 63 ust. 2 ustawy o państw. podatku dochodowym (poz. 411 Dz. Ust. z r. 1925). (27. V. 1931 r. L. Rej. 4202/28).

188. Wymogi przewidzianemu w p. 3 art. 2 umowy polsko-czeskiej w sprawie zapobieżenia podwójnym opodatkowaniom z dn. 23. kwietnia 1925 r. poz. 82 Dz. Ust. z r. 1926, nie czyni zadość wykonywanie zajęcia zawodowego na obszarze jednego państwa,

choćby nawet wykonujący posiadał na obszarze drugiego państwa jakieś inne przedsiębiorstwo handlowe względnie przemysłowe. (18. V. 1931 r. L. Rej. 1187/29).

4. *Podatek przemysłowy.*

189. W przedsiębiorstwach skupu zawodowego, prowadzonego celem wywozu zagranicę, cło wywozowe stanowi składnik wartości wywiezionych towarów w rozumieniu art. 5 p. 1. ustawy z dnia 15. lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym poz. 550 Dz. Ust. (11. III. 1931 r. L. Rej. 1561/29).

190. Ryż łuszczony w krajowych zakładach przemysłowych nie stanowi jadalnego produktu spożywczego „pochodzenia krajowego” w rozumieniu załącznika do art. 7 ustęp ostatni ustawy o państw. pod. przem. z dnia 15. 7. 1925 r., poz. 550 Dz. Ust. i § 26 rozp. wyk. do ustawy o państw. pod. przem. (30. III. 1931 r. L. Rej. 691/29).

191. Okoliczność, że rzeczywista produkcja fabryki wódek w roku podatkowym była mniejsza, aniżeli określona w deklaracji w celu nabycia świadectwa przemysłowego w myśl art. 34 ustawy z 15. VII. 1925 (poz. 550 Dz. U.), nie uzasadnia żądania zwrotu różnicy podatku przemysłowego z mocy art. 93 ustawy. (1. IV. 1931 r. L. Rej. 2025/29).

192. Unieruchomienie przedsiębiorstwa z powodu remontu nie daje prawa żądania zwrotu opłaty za wykupione świadectwo przemysłowe (art. 93 ustawy z dnia 15. lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym poz. 550 Dz. Ust. (22. XII. 1930 r. L. Rej. 1707/29).

193. Wymogowi przewidzianemu w p. 3 umowy polsko-czeskiej w sprawie zapobieżenia podwójnym opodatkowaniom z dn. 23. kwietnia 1925 r. poz. 82 Dz. Ust. z r. 1926, nie czyni zadość wykonywanie zajęcia zawodowego na obszarze jednego państwa, chociażby nawet wykonujący posiadał na obszarze drugiego państwa jakieś inne przedsiębiorstwo handlowe względnie przemysłowe. (18. V. 1931 r. L. Rej. 1187/29).

5. *Podatek majątkowy.*

194. Wymogowi przewidzianemu w p. 3 art. 2 umowy polsko-czeskiej w sprawie zapobieżenia podwójnym opodatkowaniom z dn. 23. kwietnia 1925 r., poz. 82 Dz. Ust. z r. 1926, nie czyni zadość wykonywanie zajęcia zawodowego na obszarze jednego państwa, chociażby nawet wykonujący posiadał na obszarze drugiego państwa

jakieś inne przedsiębiorstwo handlowe względnie przemysłowe. (18. V. 1931 r. L. Rej. 1187/29).

6. Podatek domowy.

195. Opłacane przez lokatora na rzecz m. Lwowa w czerwcu 1914 t. zw. grosz czynszowy, tudzież opłata gminna wodociągowa nie podlegają doliczeniu do komornego, stanowiącego podstawę wymiaru podatku od lokali na zasadzie art. 4 ustawy z 2. sierpnia 1926 (poz. 550 Dz. Ust.). (25. III. 1931 r. L. Rej. 3630/28).

7. Podatki i opłaty samorządowe.

196. a) Podstawę podziału ogólnej sumy podatku wyrównawczego w myśl ustępu 3 art. 1 ustawy z d. 1. marca 1927 r. Dz. Ust., poz. 208 stanowi podatek gruntowy w określeniu zawartem w art. 1 ustawy z d. 15. czerwca 1923 r. Dz. Ust. poz. 505 łącznie z 100%-wą podwyżką z mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 2. maja 1927 r. Dz. Ust. poz. 429 z wyłączeniem oddzielnego podatku progresyjnego i bez ulg. przewidzianych w art. 3 tejsze ustawy.

b) Przez podatek przypadający w myśl ustępu 3 art. 1 ustawy z dn. 1. marca 1927 r. Dz. Ust. poz. 208, rozumieć należy podatek gruntowy taryfowy, nie zaś należność podatku gruntowego z repartycji. (20. III. 1931 r. L. Rej. 599/29).

197. Art. 13 ustawy o finansach komunalnych z 11. sierpnia 1923 r. poz. 747 Dz. Ust. w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z 22. marca 1928, poz. 335 Dz. Ust. nie uprawnia związków komunalnych do pobierania opłaty komunalnej od przejścia własności nieruchomości drogą przymusowej licytacji publicznej. (27. IV. 1931 r. L. Rej. 3011/30).

198. Władzy nadzorczej nie służy prawo wstawiania do budżetu miast na terenie b. Król. Kongresowego w trybie art. 64 dekretu z d. 4. lutego 1919 r. o samorządzie miejskim Dz. Pr. p. 140 — odnośnych kwot na utrzymanie stróżów nocnych. (30. IV. 1931 L. Rej. 375/29).

V. SPRAWY ROLNE.

199. Momentem, decydującym o wyłączeniu obszarów leśnych z mocy ostatniego ustępu art. 4 cz. 2 p. B ustawy o wykonaniu reformy rolnej z 28. grudnia 1925 poz. 1/26 Dz. Ust., jest przynależność gospodarcza, a nie terytorjalna tychże obszarów do wyłączenia rolniczego. (18. V. 1931 r. L. Rej. 4020/29).

VI. SPRAWY SAMORZĄDOWE.

200. Na obszarze b. Królestwa Kongresowego podział majątku gminy wiejskiej pomiędzy poszczególne części tejsze gminy oddzie-

lone od całości, odbyć się winien proporcjonalnie do siły podatkowej poszczególnych części terytorjum gminy. (24. II. 1931 r. L. Rej. 799/29).

201. Ustanowiona przepisami § 3 punkt a) i § 9 galicyjskiej ordynacji wyborczej gminnej, utrata prawa wybierania i obieralności ze strony osób, uznanych winnymi zbrodni, podlega, w razie zawieszenia, na zasadzie postanowień ustawy z dnia 10. czerwca 1926, poz. 354 Dz. U., wykonania kary, również zawieszeniu. (31. III. 1931 r. L. Rej. 2736/28).

202. Przepis § 27 galic. ordynacji wyborczej dla gmin z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19 Dz. U. Kr., o ile stanowi o powołaniu w miejsce, nieprzyjmujących wyboru, radnego lub jego zastępcy tej osoby, która w dotyczącym kole wyborczym otrzymała po wybranych radnych, lub ich zastępcach, największą ilość głosów, ma zastosowanie w wypadkach, gdy oświadczenie wybranego, że wyboru nie przyjmuje, złożone zostanie przed przewidzianem § 31 cytowanej ordynacji, pierwszym posiedzeniem nowoobranej rady. (13. II. 1931 r. L. Rej. 1347/28).

VII. SPRAWY SANITARNE.

203. Właściciel względnie posiadacz zwierząt, zabitych lub padłych na jedną z chorób, przewidzianych art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. Ust. poz. 673), nie traci prawa do otrzymania zapomogi, określonej art. 76 tegoż rozporządzenia, w wypadku, gdy choroba została spowodowana przez osobę trzecią, o ile tylko dopełnił obowiązku zgłoszenia w myśl art. 20 i zachował środki ostrożności przepisane art. 21 tegoż rozporządzenia. (18. II. 1931 r. L. Rej. 4523/29).

204. Przez wymienione w § 10 ustawy dla materjalistów z dnia 21. października 1844 r., „przeszkody”, rozumieć należy obok personalnych, także przedmiotowe przeszkody do udzielenia zezwolenia na utrzymywanie handlu materjałami aptecznymi. (9. III. 1931 r. L. Rej. 2524/29).

VIII. SPRAWY SZKOLNE.

205. Jeśli władza szkolna, wobec braku w pewnej gminie odpowiednich budynków szkół powszechnych, wyposażonych w sale gimnastyczne, poprzestaje narazie na użyczeniu przez gminę szkołom do użytkowania na oznaczone okresy czasu miejskiej hali gimnastycznej — to o ile nie kwestjonuje rozmiaru użyczonego użytkowania z punktu widzenia, istniejących już, potrzeb szkolnych, nie

ma prawa, z uwagi na możliwość powiększenia się tych potrzeb, ograniczać gminy w dalszym dysponowaniu odnośnym lokalem. (23. IV. 1931 r. L. Rej. 1911/28).

IX. UBEZPIECZENIA.

206. Sześciomiesięczny termin przedawnienia, przewidziany art. 56 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (D. U. poz. 911) liczy się od dnia utraty zajęcia. (20. I. 1931 r. L. Rej. 6926/29).

207. a) Do istoty chałupnika w rozumieniu art. 6 ustawy z 19 maja 1930 (poz. 272 Dz. Ust.) o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby należy m. i., aby dana osoba pracowała dla przedsiębiorcy, pośrednika, kupca lub majstra, t. j. aby pozostawała z nim w stosunku, opartym na umowie o pracę.

b) Dopuszczalność wymiaru opłaty dodatkowej, przewidzianej w art. 16 powyższej ustawy, uzależnioną jest od tego, by pracodawca sam przyjął pracownika lub by przyjęcia tego na rzecz pracodawcy dokonała osoba trzecia do tego upoważniona lub przynajmniej w ten sposób, by pracodawca o tem wiedział lub powinien był wiedzieć. (18. III. 1931 r. L. Rej. 2707/29).

208. Właściciele furmanek zwani „wozakami”, wynajęci przez przedsiębiorstwo eksploatacji (wyrębu) lasu wyłącznie do wywozu ściętego względnie obrobionego lub przetartego drzewa, nie są robotnikami wymienionego przedsiębiorstwa, w rozumieniu § 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. Ust., poz. 413), a zatem nie podlegają jako tacy, obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków. (13. III. 1931 r. L. Rej. 3416/29).

209. W postanowieniach zawartych w art. 13 (ustęp II) ustawy z 19 maja 1920 (poz. 272 Dz. Ust.) oparto utratę charakteru członka Kasy Chorych przez pracownika jedynie na porzuceniu zatrudnienia a zatem na faktycznym ustaniu stosunku służbowego względnie roboczego. (27. III. 1931. L. Rej. 6664/29).

X. OPIEKA NAD UBOGIMI.

210. Według §§ 28 i 30 niem. ustawy o domicylu wsparcia z 30. V. 1908 (Dz. Ust. Rz. Niem. str. 381) przedmiotem roszczenia związku wspierającego do związku dla wspierania danej osoby ostatecznie obowiązanej, może być tylko wsparcie, udzielone osobie, która go rzeczywiście potrzebuje. (24. III. 1931 r. L. Rej. 4885/29).

211. Przepisy ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. Ust., poz. 726) nie mają zastosowania do pokrycia

kosztów przebywania (utrzymania i leczenia) nieuleczalnie chorych ubogich w szpitalach publicznych, które to koszty, jako koszty leczenia powinny być pokrywane według przepisów ustawy z dnia 29 marca 1926 r. o pokrywaniu kosztów leczenia ubogich w szpitalach publicznych na obszarze b. zaboru rosyjskiego (Dz. Ust., poz. 214), a za czas przed dniem wejścia w życie tej ustawy — według przepisów zawartych w rozporządzeniu b. Namiestnictwa 1817 r. oraz Komisji Rządowej spraw wewnętrznych i duchowych z 1 sierpnia 1855 r. i 27 października 1859 r. (24. IV. 1931 r. L. Rej. 34/29).

XI. ZAWODY WOLNE.

212. W rozumieniu § 4 ustęp 2 niem. ordynacji adwokackiej (ustawa z 18/7 1924, poz. 755 Dz. Ust.) pod pojęcie czynności sędziego podpada również służba sędziego wojskowego sądu okręgowego w Poznaniu. (20. III. 1931 r. L. Rej. 1000/30).

213. Decyzja Ministerstwa Sprawiedliwości, odmawiająca adwokatowi w b. zaborze pruskim przedłużenia notariatu na dalszy okres czasu, nie może być zaskarżoną do N. T. A. przez tegoż adwokata na zasadzie przysługującego mu jako oficerowi rezerwy w myśl art. 77 ustawy z 23 marca 1922, poz. 256 Dz. Ust. prawa pierwszeństwa przed innymi kandydatami. (24. III. 1931 r. L. Rej. 1830/31).

XII. OCHRONA PRACY.

214. Stwierdzenie, czy techniczne i zdrowotne urządzenia zakładów pracy w poszczególnych gałęziach produkcji odpowiadają wymogom bezpieczeństwa i higieny oraz ustalenie potrzeby przeprowadzenia niezbędnych w tym kierunku zmian i ulepszeń (art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z d. 16 marca 1928 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy D. U., poz. 325) należy do inspektorów pracy, których swobodnej ocenie pozostawiony jest również i wybór w granicach ustawy odpowiednich środków, zmierzających do zapewnienia pracownikom należytego bezpieczeństwa i higieny pracy w zależności od gałęzi produkcji i miejscowych warunków. (8. IV. 1931 r. L. Rej. 6109/29).

215. Obowiązek utrzymania przez przedsiębiorcę żłóbka dla niemowląt w zakładach pracy, gdzie pracuje ponad 100 kobiet, obejmuje w rozumieniu art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. Ust. poz. 636) także i obowiązek urządzenia takiego żłóbka. (17. IV. 1931 r. L. Rej. 7144/29).

XIII. RÓŻNE.

216. Sam fakt wzniesienia budynku ogniotrwałego wbrew planowi regularnemu danego miasta nie stanowi dostatecznej podstawy dla władzy do zastosowania rygoru z art. 380 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (poz. 202/28 Dz. Ust.), bez specjalnego umotywowania względami bezpieczeństwa publicznego. (19. II. 1931 r. L. Rej. 1772/29).

217. Przepis § 57 obowiązującej w b. dzielnicy pruskiej ustawy o właściwości władz i sądów administracyjnych, ustanawiającej kompetencję władz i postępowanie w przedmiocie zaniechania lub przełożenia drogi publicznej ma i obecnie zastosowanie, gdy chodzi o drogi niezbędne dla komunikacji publicznej, które nie zostały zaliczone do żadnej z kategorii, wyliczonych w art. 1 i 4 ustawy z 10/XII. 1920 (Dz. Ust., poz. 32 ex 1921) i które nie zostały w myśl art. 2 teje ustawy przekazane właściwemu związkowi samorządowemu. (1. IV. 1931 r. L. Rej. 3354/29).

218. Pod wyrażeniem „majątek państwowy”, użytym w dekreście z 11 stycznia 1919 r. (Dz. P. P., poz. 99), rozumieć należy majątek państwowy nieruchomy oraz wymienione w dekreście tym ruchomości (przeważnie przynależności rzeczy nieruchomych). (27. III. 1931 r. L. Rej. 3156/29).

218. Pojęcie „kwatery” w rozumieniu ustawy z d. 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (D. U., poz. 681) obejmuje zarówno lokale służbowe jak i lokale, przeznaczone do zamieszkiwania oficerów i żonatych podoficerów zawodowych. (27. III. 1931 r. L. Rej. 6402/29).

220. Rejestracja znaku towarowego słownego „Piasek” dla środka kosmetycznego, którego składnikiem jest piasek, jest z uwagi na przepis art. 110, p. 1. ustawy z 5 lutego 1924 r. (Dz. U., poz. 306), względnie art. 177 lit. a) rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22 marca 1928 r. (Dz. U., poz. 384) niedopuszczalną. (11. III. 1931 r. L. Rej. 3700/29).

221. Dla zastosowania art. 1 lit. a. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z d. 6 marca 1928 r. — o zaopatrzeniu b. skazańców politycznych — niezbędnem jest wykazanie, że skazanie nastąpiło albo za przynależność do stronnictwa politycznego, mającego w swoim programie walkę o odzyskanie niepodległości Państwa Polskiego, albo za czyn, zmierzający ku temuż celowi. (21. III. 1931 r. L. Rej. 4338/29). *Dr. Włodzimierz Orski,*

Prezes Najw. Trybunału Administracyjnego.

B. Inne sprawy sądowe

Z ZRZESZENIA SĘDZIÓW I PROKURATORÓW R. P.

Na posiedzeniu prezydjum Zarządu Głównego Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów R. P., zwołanem w dniu 26. VI. r. b., omawiana była sytuacja, jaka się wytworzyła z powodu redukcji prac funkcjonarjuszów państwowych, a w szczególności sędowników. Prezydjum Zarządu Głównego Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów R. P. zwraca uwagę, iż w tych warunkach zachodzi obawa, że sprawowanie funkcyj wymiaru sprawiedliwości przez sędowników żyjących w kompletnym niedostatku pociągnąć może za sobą zgubne z punktu widzenia państwowego skutki. Po rozważeniu sytuacji jaka się wytworzyła z powodu redukcji płac sędowników, postanowiono:

1. Zwolnić Zrzeszenie od moralnego obowiązku płacenia składek na cele i instytucje takie, jak „Temida”, L. O. P. P. i t. p.

2. Zawiesić ściąganie składek na instytucje „Uzdrowisk i Leśnik” Zrz. Sędz. i Prok. R. P. z d. 1. VIII. r. b. aż do odwołania.

3. Zwrócić się do wszystkich zarządów Kół Zrzeszenia o rozważenie kwestji obniżenia składek zrzeszeniowych na cele miejscowe, oraz

4. wydać enuncjację do prasy w sprawie stanowiska korporacji sędowniczej wobec redukcji płac.